

Samenlevingsopbouw

Op de **Landelijke LSA bewonersdag** lieten bewoners horen wat ze zelf doen in de wijk en wat ze verwachten van de overheid: *'Macht aan het initiatief, met een beetje inspraak voor politici'*

'Aan de slag met duurzaamheid in de wijk', verslag van een bijzondere bijeenkomst van opbouwwerkers, NME'ers en gemeentelijke bestuurders

Heen en weer geslingerd tussen kippenvol en kromme tenen bij het **Internationaal Wijktheater Festival** in Rotterdam

Ten geleide

Colofon

Samenstelling en redactie:
Fenny Gerrits, (hoofdreductie),
Coby van Geffen (eindreductie),
Ed Kooger, Wil van de Leur
en Kees Stuurop.
Administratieve ondersteuning:
Patty Schellekens en John
Struiken.
Cartoon pag.11 Marnix Rueb.
Foto/illustratie omslag: Hans
Haubrich.
Vormgeving/DTP: John Struiken.
Druk: Stimio Meteren.
Abonnementen:
De jaarabonnementsprijs
bedraagt €40,- voor het eerste en
€37,- voor het tweede en verdere
abonnementen. Losse nummers
kosten €7,50,- (Prijzen exclusief
portokosten.)
Opzegging van abonnementen
dient schriftelijk vóór 1 december
te geschieden.
ISSN:0929-2187.
Redactie en administratie:
Prinsegracht 51,
2512 EX Den Haag,
Telefoon: 070-380 4431,
faxnummer: 070- 380 9973.
E-mail Internet:
info@opbouwwerk.nl
Advertentie tarieven zijn op aan-
vraag verkrijgbaar.
Kopijsluitingsdatum volgende nr.:
2-6-'03

 LANDELIJK
CENTRUM
OPBOUWERK

Het project Tattoo for Eagles is een prachtig voorbeeld van de chemie tussen 'het sociale' en 'het artistieke', aldus de Deventer Cultuurmakelaar. "Het unieke aan het project is dat de jongeren echt alle activiteiten zelf verzinnen.

Op pagina 12 zet de Woonbond in het 'Manifest betaalbaar wonen in leefbare buurten' de belangrijkste actiepunten voor een goed woonbeleid op een rij.

'Eerst zien, dan geloven,' vonden wijkbewoners bij het begin van een wijkverbeteringsproject in Coevorden. De gelijknamige publicatie laat zien wat er gebeurt wanneer instanties en bewoners met elkaar werken aan verbeteringen in een buurt vol tegenstellingen. Wat werkt positief en wat doet alles weer teniet? (pagina 16)

Overheden en politici zijn zich er terdege van bewust dat inbreng van bewoners nodig is voor verbetering van de wijken, zo bleek tijdens de Landelijke LSA Bewonersdag. Hoe ze echter omgaan met alle initiatieven en ideeën van bewoners is vaak een tweede. Een verslag op pagina 22.

In de rubriek LCO-platteland op pagina 26 vindt u een verslag van de praktijkcursus 'Dorpsplannen maken'. Het werk van de contactambtenaar voor de dorpen is nog te weinig ingebed, zo bleek deze dag.

Op pagina 28 het verslag van de expertmeeting over de vermaatschappelijking van de zorg, toegespitst op de vraag welke specifieke bijdrage het welzijnswerk kan leveren. "Kerntaak van het welzijnswerk is werken aan samenhang in de wijken."

Opbouwwerkers, natuur- en milieueducatieve medewerkers en gemeentelijke bestuurders spraken in Tilburg met elkaar over drie projecten waarin de samenwerking tussen het opbouwwerk en het NME-werk wordt gestimuleerd. De voornaamste conclusies leest u op pagina 32. Sinds kort kunnen vrijwilligers op een eenvoudige manier worden bemiddeld met de Digitale Vrijwilligers Vakaturebank. Op pagina 34 wordt een beeld geschetst van ontwikkeling, mogelijkheden en toepassingen van dit door Onderzoeksburo DiSK ontwikkelde instrument.

Pagina 23

Taante, alias Jetty Mathurin, cabaratiëze en dagvoorzitter

Inhoud

4. *Tattoos for Eagles, harde-kernsupporters bedenken artistiek project*, Coby van Geffen
6. *Buurtbemiddeling en Praktijkdag ruimtelijk en sociaal beleid*
7. *XS-2 Kennis Netwerk Sociaal Beleid: Vermaatschappelijking van de zorg*
8. *Kippenvel en kromme tenen, Internationaal Wijktheater Festival in Rotterdam*, Anne van Veenen
11. *Cartoon, Boos Utrecht kan zijn verhaal kwijt in de Zeurkrant*, Marnix Rueb
12. *Betaalbaar wonen in leefbare buurten*, Hans Roseboom, Woonbond
14. *Vier jaar buurtgericht investeren*
15. *Open brief aan de wethouders Sociale Zaken en Werkgelegenheid van Nederland*, Maarten Freniks
16. *Eerst zien, dan geloven, wijkverbetering, een proces van vallen en opstaan*, Coby van Geffen
19. *Lamigo Veldwerkexcursie en Aanvragen Johnson en Johnson*
20. *Kiosk*, Jos van Meeuwen
21. *Sociale activering*
22. *Bewoners zijn er klaar voor, verslag Landelijke LSA bewonersdag*, Coby van Geffen
26. *LCO Platteland, Praktijkcursus 'Dorpsplannen maken', werk contactambtenaar voor dorpen nog weinig ingebed*, Jenze Fokkema
28. *Zorgen voor elkaar in de wijk, expertmeeting vermaatschappelijking van de zorg*, Rein Sohilaït
31. *Sociaal en fysiek in evenwicht? Nieuwe impulsen voor de samenwerking tussen het sociale en het fysieke domein en Intermediars allochtone ouderen*
32. *Bewoners leren door en van duurzaamheid, bijeenkomst van het Ervaringsnetwerk Duurzaamheid in Praktijk*, Gerwine Wuring
34. *Vrijwilligers bemiddelen met Digitale Vakatureband*, Ed Kooger
36. *Opbouwwerk tussen emancipatie en beheersing*
37. *Stad en Land*, Coby van Geffen
40. *Advertentie*

Pagina 12

De wijk Lunetten in Utrecht

Foto: Dea Piiper

Pagina 4

Bij de opening van de tentoonstelling '100 jaar Go Ahead Eagles

Foto's Deventer Televisie (DITV)

Tattoos for

Harde kern bedenkt artistiek

Onder de naam 'Tattoos for Eagles' ging in Deventer een unieke samenwerking van start tussen de plaatselijke kunst- en supporterswereld. Op initiatief van de Deventer Cultuurmakelaar bedacht het supportersteam KIJgoed een kunstzinnige actie waarmee ze niet alleen de club wil steunen, maar ook de harde-kernsupporters op een positieve manier onder de aandacht brengen.

Bij de opening van de tentoonstelling '100 jaar Go Ahead Eagles'

Foto's Deventer Televisie (DTV)

Zo'n twintig harde-kernsupporters van voetbalclub Go Ahead Eagles hielpen eind maart mee een bouwschutting rondom Museum de Waag in Deventer te schilderen in de rood-gele kleuren van hun club. Tot eind juni fungeert de schutting als achtergrond voor dertig posters waarop Eaglefans hun tattoos laten zien. Tegelijkertijd hangen er zeventig foto's van clubtattoos op de tentoonstelling '100 jaar Go Ahead Eagles' in het Historisch Museum Deventer. Eind juni worden de posters per opbod verkocht. De zeventig clubtattoos worden in samenwerking met de Culturele Raad uitgebracht in boekvorm. De opbrengst van beide projecten gaat naar de noodlijdende club.

"Tattoo for Eagles is een prachtig voorbeeld van hoe de chemie tussen 'het sociale' en 'het artistieke' kan werken," aldus Sikko Cleveringa, Cultuurmakelaar van de

Culturele Raad. "Alle idealen van wat de Culturele Raad beoogt met sociaal-artistieke projecten worden hier in de praktijk gebracht. Een combinatie van een programma dat is gericht op specifieke doelgroepen, in dit geval de harde-kern voetbalsupporters, en het documenteren en artistiek bewerken van actuele volkscultuur."

Sociale participatie in het project is groot

Dankzij de actie van KIJgoed wordt niet alleen de specifieke volkscultuur van tattoos geëxposeerd in een museum, de tattoos zijn ook gedocumenteerd en vastgelegd in boekvorm. "Daarnaast heeft het project een positief effect op de sociale en politiek positie van de jongeren. De sociale participatie is groot. Ze doen echt alles zelf: vergaderen, sponsors zoeken, ideeën uitwerken en beslissen wat wel en niet gebeurt."

Hoewel het Tatooproject slechts een van de activiteiten is van het supportersteam KIJgoed, is het er wel een die in het oog springt. "De jongeren staan op een positieve manier in de picture. Waren ze een jaar geleden in de ogen van velen alleen maar vandalistische hooligans, nu worden ze door de pers om hun mening gevraagd over de Tatootentoonstelling en de actie eromheen," aldus Cleveringa.

Uniek

Supportersteam KIJgoed is onderdeel van een supportersproject van stichting de KIJ (Kerninstelling Integraal Jongerenwerk) en werd een jaar geleden opgericht. KIJgoed is een platform bestaande uit vijf supporters uit de harde kern die zelf allerlei activiteiten bedenken voor de doelgroep: fanatieke voetbalsupporters tussen 12 en 25 jaar. Van een dartstoernooi tot paintball, een feest-

Eagles

project

De gevulde schutting voor Museum de Waag

avond en het Tatooproject. "Met het platform hebben we een extra band om ook buiten het voetbal samen iets leuks te doen," zegt platformlid Rob Peppelenbos (25). "Want de harde kern veroorzaakte vroeger veel trammelant. Niet dat er nooit meer iets gebeurt, maar er sneuvelen beduidende minder ruiten in de wijken en rond het buurthuis dan voorheen." Rob Peppelenbos besloot mee te doen aan het platform omdat hij als veertienjarige ook 'met een grote bek in het stadion zat'. "En er was niemand die iets deed om te voorkomen dat je zo agressief ging doen. Alleen straffen achteraf, een stadionverbod geven en dergelijke. Terwijl je zoveel van tevoren kan doen, en het op een positieve manier kan aanpakken." Bedoeling van het platform is dan ook jongeren iets positiefs aan te bieden en ze de kans te geven op een andere manier te laten zien wie ze zijn en wat ze doen.

"Het unieke aan KIJgoed is dat de jongeren echt alle activiteiten zelf verzinnen," zegt ambulant jongerenwerker Alex Veen van stichting de KIJ. "Dankzij die activiteiten komen ze uit de anonimiteit, ze krijgen een gezicht en worden serieus genomen. Door de gemeente, door de politie en door de club die ze bijvoorbeeld laat meedenken over het publieksbeleid." Alex Veen is de agogische motor achter Tattoo for Eagles, Cultuurmakelaar Sikko Cleveringa biedt de artistieke ondersteuning. "De opbouwwerker werkt er achter de schermen aan de capaciteiten die nodig zijn om dergelijke initiatieven te organiseren en uit te voeren, bij de jongeren te ontwikkelen," zegt Sikko Cleveringa. "De cultuurmakelaar zorgt ervoor dat de artistieke kant handen en voeten kan krijgen. Zo onderhoud ik de contacten met het museum en maatschappelijke instellingen, zoek een fotograaf,

> Supporters project de KIJ

Stichting de KIJ (Kerninstelling Integraal Jongerenwerk) werkt met jongeren met meervoudige achterstandsproblemen. Het supportersproject van de KIJ richt zich op de fanatieke kern van Go Ahead Eagles supporters. KIJgoed is een onderdeel van het supportersproject en wordt gevormd door het platform dat activiteiten bedenkt en organiseert voor de doelgroep tussen 12 tot 25 jaar.

De harde kern bestaat uit een zeer gevarieerde groep. "Het grootste deel van de jongens zit op school of heeft een baan," zegt Alex Veen van de KIJ. "Een deel komt echter om allerlei redenen in de problemen of zoekt bij wedstrijden regelmatig de harde kern van de tegenpartij op." Uitgangspunt in het project is jongeren vaardigheden aan te leren, zodat ze zelf leren problemen op te lossen. Veel voorkomende problemen zijn onder andere een afgebroken opleiding, huisvesting, schulden en in de problemen komen rond wedstrijden door overmatig alcohol- en drugsgebruik en agressief gedrag. Doel van het supportersproject is jongeren in problematische situaties rondom het voetbal te bereiken, ze te ondersteunen en te begeleiden en hun positie te verbeteren, bijvoorbeeld door individuele trajectbegeleiding, agressietraining en schuldsanering. Het project kenmerkt zich door een outreachende manier van werken. "De reguliere hulpverlening is voor deze jongeren veel te hoogdrempelig," zegt Alex Veen. Hij zoekt de jongeren ter plekke op en gaat mee naar de wedstrijden. "Op die manier kom ik in contact met de jongeren die problemen hebben dan wel veroorzaken, en leren de jongens mij en ik hen kennen. Op het moment dat de reguliere hulpverlening een stapje terug doet, zoekt het straatboekwerk de jongeren juist op." <

bemiddel bij het gebruik maken van de schutting en zorg ervoor dat de jongeren bij de opening van de tentoonstelling kunnen zijn."

Clubliefde

Aanleiding voor de Cultuurmakelaar om contact te zoeken met de supportersclub was de tentoonstelling '100 Jaar Go Ahead Eagles' in het Historisch Museum in Deventer. "De Cultuurmakelaar kwam naar ons met het verzoek of we nog materiaal hadden voor die tentoonstelling, en dan bij voorkeur over de harde kern," zegt Rob Peppelenbos. "Zo kwamen wij op het idee tattoos te fotograferen en tentoon te stellen. Want voor veel supporters is hun tattoo een uiting van hun liefde voor 'hun clubje'." Het platform zocht vier generaties harde kern supporters om hun tattoos te laten fotograferen. De Deventer proffotograaf Rob Philips maakte rond twee wedstrijden foto's van de Eagle-tatoeages. Rechtsback Dennis Hulshoff was de eerste die zijn tattoo liet fotograferen, en na hem volgende nog velen. Zoveel zelfs, dat KJGoed naast het oorspronkelijke plan ook bedacht een fotoboekje met de rest van de foto's samen te stellen. "Het idee om de foto's daarna per opbod te verkopen, een boekje uit te brengen en dat geld aan de club te schenken, kwam eigenlijk pas later," aldus Rob Peppelenbos. "Niet dat we de illusie hebben het hele tekort van de club zo weg te kunnen werken, maar de actie leeft, dat is duidelijk. We hebben al veel positieve reacties. Bovendien laten we zo op een andere manier zien wat de club voor ons betekent." <

Buurtbemiddeling

In steeds meer gemeenten in Nederland is het mogelijk een beroep te doen op buurtbemiddeling. Het onlangs verschenen tweede deel van de introductiereeks in buurtbemiddeling *Goede burens, betere buurt* laat zien welke aspecten bij het organiseren daarvan aan bod komen.

Buurtbemiddeling ontstaat door samenwerking tussen bewoners en medewerkers van gemeenten, woningcorporaties, politie en lokaal welzijnswerk. Deze samenwerking

verloopt in opeenvolgende fasen van een projectmatige organisatieontwikkeling. *Goede burens* is het tweede deel van een introductiereeks, het eerste deel *Beter een goede buur* handelt over de methode hoe burens (weer) met burens in gesprek kunnen raken over allerlei vormen van overlast. Beide delen bevatten nuttige informatie voor iedereen die wil beginnen met buurtbemiddeling.

Het boek is tegen de prijs van 20 euro exclusief verzendkosten te bestellen bij het Landelijk Expertisecentrum Buurtbemiddeling. Fax: 030 - 637 10, e-mail: verdwiel@xs4all.nl of via de boekhandel: ISBN 90-806707-2-3 <

Praktijkdag ruimtelijk en sociaal beleid

Vermande Studiedagen organiseert op 18 juni aanstaande de praktijkdag *Naar een betere afstemming van ruimtelijk en sociaal beleid, instrumenten voor de praktijk!*

De wijk van de toekomst is een wijk die bij haar bewoners past. Een nieuwe wijk inrichten of een oude wijk herstructureren is voor de potentiële deelnemer een ruimtelijk maar ook een sociaal-economisch vraagstuk. Hij heeft te maken met uiteenlopende vakafdelingen en organisaties op het terrein van wonen, welzijn en veiligheid. De praktijkdag biedt handvatten om de verschillende invalshoeken en expertise met elkaar te verbinden en integrale plannen te maken. Onderwerpen deze dag zullen zijn: Hoe kan de huidige aanpak van ruimtelijke vraagstukken worden verbeterd?; Welke lokale sturingsinstrumenten zijn beschikbaar?;

Waar liggen de raakvlakken tussen ruimtelijke en sociale ontwikkelingen en hoe kunnen de desbetreffende ambtenaren beter samenwerken; Hoe kunnen leefstijlen richting geven aan ruimtelijk en sociaal beleid?

Aanmelden en informatie:
Vermande Studiedagen
Postbus 19503
2500 CM Den Haag
tel. 070 - 378 98 96
fax: 070 - 378 97 26
e-mail: vermande.studiedagen@sdu.nl <

Vermaatschappelijking van de zorg

Ouderen, gehandicapten, psychiatrische patiënten en dak/thuislozen worden steeds vaker geacht zich te laten opvangen in bestaande voorzieningen. Wijken en buurten moeten klaar gemaakt worden voor de opvang van deze groepen. Door de extramuralisering in de zorg (letterlijk het buiten de muren van zorginstellingen plaatsen van patiënten en cliënten) is er een sterk toegenomen vraag naar slimme combinaties van wonen-zorg-welzijn. In het jargon is dit vermaatschappelijking van de zorg gaan heten. Hoewel de focus zeker de laatste tijd erg op de ouderen is gericht, gelden dezelfde principes voor de andere genoemde groepen.

Vermaatschappelijking van de zorg is geen echt nieuw fenomeen, maar door accentverschuivingen komen er voor de sociale sector wel steeds meer nieuwe vragen aan de orde. Het neerzetten van een woningen-complex met daaraan verbonden een zorgarrangement kennen we inmiddels wel. De bijna spreekwoordelijke aanleunwoningen zijn hier een voorbeeld van. Ingewikkelder wordt het als we mensen in bestaande woningen een eigen plek willen bieden. Dit vraagt van vooral de welzijnssector een belangrijke bijdrage. Nieuwe welzijnsarrangementen moeten worden bedacht. Naast creativiteit gaat het dan om menskracht en financiële middelen. Aan de laatste twee moet hard worden gewerkt. Voorzieningen als tafeltje-dek-je bijvoorbeeld worden door gemeenten nog wel gefinancierd. De vraag gaat echter veel verder dan de persoonlijke zorg. Sociale redzaamheid, mobiliteit, sociale relaties en maatschappelijk leven, deelname aan (vrijwilligers)werk en wonen zijn terreinen waar onder andere het opbouwwerk een rol in kan vervullen, maar waar vaak in termen van middelen nieuwe oplossingen gezocht dienen te worden. AWBZ gelden kunnen soms worden aangewend, maar vragen wel enige creativiteit in de manier van labelling. Veel perspectiefrijker lijkt het om bestaande voorzieningen met elkaar te koppelen. Zo zijn er voorbeelden van 24-uurs hulpposten voor ouderen die ook voor licht-verstandelijk gehandicapten beschikbaar worden gesteld vanuit de

gedachte 'we zijn er toch'. Hierdoor wordt het mogelijk om de groep licht-verstandelijk gehandicapten woonplekken aan te bieden in bestaande complexen zonder op zoek te gaan naar nieuwe, aanvullende (en kostbare) voorzieningen. Een ander voorbeeld is het internetcafé voor ouderen in de school waar grote delen van de week niemand gebruik maakt van de computers. Ook het aanbieden van recreatieve voorzieningen in de huiskamer van één van de mensen uit de doelgroep zelf is een aardig voorbeeld van slim gebruik van bestaande middelen. Vernuftige samenwerkingsrelaties kunnen de sleutel bieden tot nog veel meer van dit soort voorbeelden. De sociale sector heeft hiervoor de sleutel in handen en kan uitgroeien tot regisseur in de combinatie wonen-zorg-welzijn.

Het zal duidelijk zijn; vermaatschappelijking van de zorg vraagt om nieuwe kennis, kunde en inzichten teneinde de ambitie van regisseur waar te kunnen maken. Goede voorbeelden zijn er, maar zijn over het algemeen slecht bekend. De neiging om iedere keer het kostbare wiel uit te vinden is groot. Dat is jammer, want een eerste stap naar een herkenbare positie voor de sociale sector in een belangrijke maatschappelijke ontwikkeling als wonen-zorg-welzijn is in veel gevallen slechts enkele voorbeelden verwijderd van realisatie. Om lokale professionals te helpen bij het vinden van goede voorbeelden werkt X-S2 in de komende maanden aan een webdossier in samenwerking met het NIZW. Dit dossier komt mede tot stand in het kader van Welzijn Versterkt dat vermaatschappelijking van de zorg tot speerpunt heeft uitgeroepen. Om een zo uitgebreid mogelijk overzicht te krijgen van praktijkcases roepen we u bij deze op uw voorbeelden aan te melden bij p.hilte@x-s2.nl. Hij is projectleider voor dit dossier. Ook als u vragen heeft over dit onderwerp kunt u hier terecht.

<

X-S2 werkt onder andere mee aan 'Social Quality Matters (SQM)'. SQM is het actieprogramma over ICT en Sociale Kwaliteit. Wat kan de opbouwwerker met ICT om de sociale kwaliteit te verhogen? Ditmaal aandacht voor 'leren over sociale internettoepassingen'.

Als je gebruik wilt maken van ICT om de buurt veiliger te maken of om integratie te bevorderen dan moet je wel enige kennis hebben van ICT. Kennis van (de mogelijkheden van ICT) is niet alleen belangrijk voor projecten die je kunt doen, maar ook voor je reguliere werkzaamheden. Het kan bijvoorbeeld gebeuren dat je een hulpverleningsgesprek wilt voeren via de e-mail: op welke wijze is zo'n gesprek dan opgebouwd? Dit soort vragen worden binnenkort behandeld op 'Sociaal Digitaal'.

Sociaal Digitaal is een educatieve website, een kennisbank rondom het thema sociale internettoepassingen. Sociaal digitaal is ontwikkeld voor HBO studenten (CMV, SPH en MWD), maar de website is zeker ook interessant voor instellingen die het internet willen gaan gebruiken ten behoeven van hun hulp- en dienstverleningsproces. 'Sociaal Digitaal' reikt handvatten aan op vragen zoals bijvoorbeeld: "Welke indicatoren bevorderen sociale cohesie wanneer ik wil werken met een buurtsite?"

Wil je kennismaken met 'Sociaal Digitaal'? Tijdens de landelijke manifestatie ICT en Samenleving op 12 juni in Amsterdam geeft 'Sociaal Digitaal' enkele workshops. De manifestatie is bedoeld voor lokale welzijnswerkers, ambtenaren, wetenschappers, docenten, politici en dergelijke die geïnteresseerd zijn in ICT en Sociale Kwaliteit.

Voor meer informatie over de manifestatie, kijk op www.sqm.nl.

De website van 'Sociaal Digitaal', www.sociaaldigitaal.nl, is vanaf eind mei 2003 on-line.

<

Kippenvel en kromme tenen

Internationaal Wijktheater Festival in Rotterdam

In maart vond in het Rotterdam het tweede Internationaal Wijktheater Festival plaats. Op de podia van het Zuidplein Theater stonden groepen uit ondermeer Soweto (Zuid Afrika), Lima (Peru), de Bronx (New York) en Borgerhout (Antwerpen). En natuurlijk uit Nederland het Utrechtse Stut en het Rotterdams Wijktheater. Naast voorstellingen waren er workshops en debatten over het maken van wijktheaterproducties.

Het festival dat werd georganiseerd door het Rotterdams Wijktheater was het tweede in een serie van drie. Het eerste festival in 2001 ging over de vraag wat wijktheater is. Dit jaar doel het productieproces en de artistieke en organisatorische kanten daarvan centraal. In 2005 vindt het derde festival plaats dat zal gaan over het publiek waarop het wijktheater zich richt. De festivals hebben ten doel theatermakers, opleidingen, onderzoekers, spelers en andere geïnteresseerden zoals sociaal werkers, bij elkaar te brengen om een impuls te geven aan de verdere ontwikkeling van wijktheater. Een subsidie van OC en W maakt het mogelijk om goed gedocumenteerde verslagen te maken.

Binnen de wereld van theatermakers is wijktheater een vreemde eend in de bijt. De combinatie van artistieke en sociale doelstellingen die de makers van wijktheater nastreven vindt nog weinig weerklank. Nederland kent een beperkte traditie op dit terrein.

Het Stut Theater maakt al 25 jaar producties door en voor bewoners van 'volkswijken', over de lotgevallen van 'bouwvakkers, huis-

vrouwen, schoonmaaksters en WAO'ers'. Eerste productie in 1976 werd gemaakt met een actiecomité voor huurweigering. Op het festival was Stut present met *Engelen*, een voorstelling over het leven als homo of lesbo in een volkswijk. Het stuk is gebaseerd op een onderzoek naar ervaringen van mensen uit deze groep. Met die gegevens schreef Stut dramaturg Jos Bours vervolgens een stuk. Het script werd toegesneden op de personen die moeten gaan spelen. Stut heeft in de loop van de jaren een beproefde werkwijze ontwikkeld voor de samenwerking tussen professionele theatermakers (auteur, regisseurs) en buurtbewoners.

Het Rotterdams Wijktheater RWT bestaat inmiddels tien jaar en heeft in die periode een breed publiek opgebouwd met voorstellingen in buurthuizen, wijkcentra en scholen. Het adagium van het maken van theater 'door en voor bewoners' leidde bij het RWT tot een steeds diverser aanbod. Recente producties gaan over uiteenlopende groepen zoals autochtone vrouwen van een actie comité in Crooswijk (*Weg van Crooswijk*), traditionele Marokkaanse en Turkse vrouwen (*El Hamdoulillah*), jonge Marokkaanse vrouwen (*Rock to Maroc*), jongeren uit alle windstreken (*Players*). Het RWT spreekt dan ook van 'theater voor bewoners uit multiculturele wijken'. Peter van den Hurk en Annelies Spliethof, de leiding van het RWT van het eerste uur, bieden ook een leerplaats voor jonge mensen om het vak te leren. Nieuw talent is Stefan van Hees, die een aantal jongerenproducties maakte.

Nieuwe loot in het wijktheater in Nederland is BAF van Cees Bavius en Pieta Bot dat buurtsoaps en locatietheater maakt. De producties van BAF zijn 'gelegenheidstheater' over actuele kwesties in een wijk en vaak gemaakt in samenwerking met opbouwwerkers.

Deelnemers van het festival werden meege-nomen naar de Hoogvlietse wijk Meeuwenplaat voor huiskamervoorstellingen in verlaten portiekwoningen. Eerder produceerde BAF in dezelfde buurt de voor-

stelling *Niemandland* met jongeren die moeten verhuizen waardoor vriendschappen en relaties op losse schroeven komen te staan. De emoties die *Niemandland* opriep ontbraken nu. Op het eerste gezicht tenminste, maar een oudere bewoner vertelde dat hij tranen in zijn ogen had gekregen toen een oude vrouw in de voorstelling *Foutje, bedank!* te horen kreeg dat er voor haar door een administratieve vergissing geen plek was in de nieuwe ouderenflat waarheen ze zou verhuizen.

De voorstellingen in Hoogvliet werden ook bijgewoond door spelers van de groep *Arena y Esteras* uit de sloppenwijk Villa el Salvador bij Lima. Het blijkt moeilijk voor hen om te begrijpen wat er gebeurt, zowel op het toneel als in de buurt. De portiekwoningen die gesloopt worden zijn in hun ogen paleisjes.

De Peruaanse groep gaf de openingsvoorstelling van het festival met kleurrijke en gestileerde beelden van een bestaan met armoede en repressie, maar ook met veel vindingrijkheid. 'Scènes uit het dagelijks leven', zo vermeldt de toelichting, 'van een leider die de muren bekladt om een demonstratie aan te kondigen en vervolgens dronken wordt, een man die wordt beroofd en er vervolgens achter komt dat het zijn eigen zoon is, een kolonist die zijn buurman vol trots helpt een brief te lezen'. De voorstelling werd opgedragen aan de kameraden die werden gedood bij overvallen door guerrilleros van de Sendera Luminosa.

Wat blijft hangen na de voorstelling is de spanning tussen de gewelddadige realiteit van een sloppenwijk in een Latijns Amerikaans land en de verbeelding daarvan in Commedia del Arte stijl. De voorstelling is letterlijk uit het verband gerukt en los van de context blijkt het moeilijk om je een beeld te vormen van de functie die dit theater vervult in de politieke en sociale strijd in de buurt.

Ook het *Teatro Pregones* uit de Bronx maakt klassiek ambachtelijk theater. Op luchtige

wijze wordt het verhaal verteld van een arbeider van een autofabriek die door zijn buurman van het werk wordt geroepen omdat zijn vrouw gaat bevallen. Tijdens de rit met de metro valt de elektriciteit uit en ze zitten urenlang opgesloten. De spanning stijgt als ze hoognodig een plasje moeten doen. Ze klimmen door een raampje uit de trein op zoek naar een plekje. Hoogtepunt is de scène waarin zij in doodsangst in New York tegen een muurtje staan, bang dat ze als buitenlanders in deze positie door de autochtonen worden betrappt.

Teatro Pregonos komt voort uit de immigrantenkolonie van Puerto Ricanen in New York. De groep maakt 'immigrantentheater', in het Spaans en het Engels, met een ironisch commentaar op het nieuwe bestaan in een merkwaardig land. Boodschap is dat er ondanks de misère veel valt te lachen. De groep toert langs steden met gemeenschappen van Puerto Ricanen en kan zo bestaan als professionele theatergroep.

Grote indruk maakte de Soweto Youth Drama Society SYDS met de voorstelling *Untitled*. Hier geen stileren of ironie maar een verhaal met herkenbare en sterke personages die verwickeld zijn in een heftig drama met machtsmisbruik, onmacht en bijgeloof.

De SYDS werd gevormd in 1978 in de strijd tegen apartheid. Naast theaterproducties biedt de groep ook trainings- en opleidingsprogramma's voor jongeren met achterstanden. De acteurs van *Untitled* zijn binnen de groep gevormd tot professionele acteurs, zonder een officiële theateropleiding gevolgd te hebben. *Untitled* werd gemaakt in het kader van een AIDS-campagne, en is 'vormingstheater' pur sang. Het stuk gaat over een meisje dat in huis wordt genomen door familie omdat haar ouders zijn overleden aan AIDS. Ze wordt misbruikt door de pleegvader en de moeder zwijgt. De gebeurtenissen krijgen een extra lading door het bijgeloof dat wil dat geslachtsgemeenschap met een maagd bescherming biedt tegen AIDS.

'Wijktheaterpubliek heeft vooral behoefte aan herkenbaarheid en identificatie. Het dramatische verhaal dient kop en staart te hebben en er moet vooral worden

getraind op ingeleefd spel; zo luidt een van de stellingen voor het festival.

De voorstelling *Untitled* is hiervan een voorbeeld. Artistiek leider Peter Nwgenya van SYDS licht toe dat de personages centraal staan in zijn producties, en niet een verhaal. De personages zijn gemodelleerd naar bestaande personen en situaties. Het personage van de pleegvader werd 'getoetst' tijdens optredens in gevangenissen bij mannen die vastzitten voor misbruik van minderjarigen. De moeder staat model voor vrouwen die geen werk hebben, afhankelijk zijn van de man en overgeleverd aan willekeur. Bij de optredens wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke identificatie van het publiek met de personages. De handeling wordt onderbroken met pauzes om commentaar uit te lokken. De voorstelling kan

zo het karakter krijgen van een wedstrijd waarin de ene partij wordt toegejuicht en de andere uitgejoeld. De acteur die de pleegvader speelt wordt soms na de voorstelling aangevallen door het publiek. De scène waarin het meisje wordt verkracht door de pleegvader is voor de spelers steeds een spanningsvol moment omdat ze onzeker zijn over de reactie van de toeschouwers. Soms wordt de man bij zijn daad aangemoedigd met handgeklap. De acteurs zijn ook getraind voor discussie met het publiek en het geven van voorlichting over AIDS. Peter Nwgenya wordt niet moe om te benadrukken dat de taak van zijn theater is 'to adress social issues'. Na de strijd tegen apartheid is de strijd tegen AIDS een tweede bevrijdingsstrijd in Zuid Afrika. Theater heeft daarin een rol zegt

Nwgenya en heeft 'the power to heal socially troubled societies'. De liederen die samen worden gezongen tijdens de voorstelling vervullen daarbij een belangrijke functie. De SYDS is voor de financiering sterk afhankelijk van overheidscampagnes en werkt in het kader van programma's tegen kindermisbruik, voor rehabilitatie van gevangenen e.a. Deze positie brengt mee dat doelgerichte producties worden gemaakt. Ze zijn echter ook tegelijkertijd aangrijpend theater.

Uit de voorstellingen tijdens het festival blijkt dat 'wijktheater' of 'community based theatre' vele vormen heeft.

Gemeenschappelijk is een streven om aan te sluiten bij de ervaringswereld van bewoners of breder: van bepaalde sociale groepen. Belangrijk onderdeel in het productieproces is het achterhalen van de verhalen van mensen via interviews, onderzoek, improvisaties enzovoort. Dat levert materiaal op voor stukken over mensen die niet in het repertoire van de schouwburgers voorkomen; zoals een van de theatermakers het formuleerde.

Andere bouwsteen is om te werken met spelers die afkomstig zijn uit de groep. Deze acteurs hebben vaak weinig speelervaring of training. Een uitgangspunt is dat het publiek zich makkelijker identificeert met spelers uit het eigen milieu. Dit levert een gecompliceerd spanningsveld op, zowel voor de theatermaker als voor de toeschouwer 'van buiten', die vaak heen en weer wordt geslingerd tussen kippenvel en kromme tenen bij producties van wijktheater. De voorstellingen tijdens het festival bewijzen eens te meer dat ook wijktheater staat of valt met de capaciteit van de spelers om

hun personages op een herkenbare wijze neer te zetten. Peter van den Hurk zegt het in het festivalboek zo: 'Het spel van een even goedwillende als ongetalenteerde wijkbewoner wordt niet minder krakkemikkig wanneer men bedenkt dat deze voor het eerst op de planken staat. Evenmin wordt dit spel minder tenenkrommend indien men zich realiseert dat de acterende wijkbewoner het zelf allemaal heeft meegemaakt. Authenticiteit is nu eenmaal geen garantie voor artisticeit.'

Een van de stellingen waarover werd gediscussieerd tijdens het festival luidde: selecteren op acteertalent is een absolute voorwaarde om een mooie voorstelling te krijgen. Niet alle aanwezige theatermakers onderschreven deze stelling. Jos Bours van Stut wees er op dat je door te selecteren op talent ook een deel van het leven van de mensen in buurten kunt buitensluiten. Daar komt bij dat talent betrekkelijk is, zoals blijkt uit het volgende voorbeeld: een Antilliaanse speelster onderging een metamorfose toen ze haar teksten niet langer in het Nederlands maar in het Papiamentu ging zeggen; de ingreep leidde ook tot een structurele verandering van het stuk. Ook voor theateropleidingen zijn cultuurverschillen een belangrijk aandachtspunt. Een theaterstudent van Turkse afkomst vertelde tijdens de discussie geëmotioneerd dat ze wil stoppen met haar opleiding omdat ze zich niet thuis voelt als enige niet-Nederlandse in een dramaopleiding. Bovendien moest ze voor haar opleiding verhuizen uit het multiculturele Rotterdam naar Eindhoven.

Het wijktheater is op zoek naar geschikt repertoire, bekwame dramaturgen, gekwalificeerde regisseurs en ervaren acteurs, zo schetst Peter van den Hurk het programma voor de toekomst.

Het is een programma dat artistiek en sociaal van belang is. Een koppeling van professionele theatermakers en diverse sociale groepen kan vitaal en maatschappelijk relevant theater opleveren. Het kan ook bijdragen aan een levendige communicatie in wijken (en op andere plaatsen) tussen verschillende groepen waarbij confrontaties niet worden geschuwd. Opbouwwerkers kunnen daarbij niet worden gemist.

Het festival werd afgesloten met *Players*, een jongerenvoorstelling van het Rotterdams Wijktheater. De grote zaal van het Zuidplein Theater zit vol en het jeugdige publiek reageert enthousiast op de verwickelingen binnen de voetbalteams van meiden en van jongens waaraan het stuk is opgehangen. Het gaat over relaties, over 'players' waarvoor je moet uitkijken omdat ze alleen uit zijn op seks, over roddel en over vriendschap. Een voorstelling die energie, talent en discipline uitstraalt en wordt beloofd met veel applaus.

1) Zie: Internationaal Wijktheater Festival 2001, een uitgebreid verslag; Rotterdams Wijktheater 2002. Te bestellen via www.rotterdamwijktheater.nl

<

Boos Utrecht kan z'n verhaal kwijt in De Zeurkrant

Ambtenaren en wethouders van Utrecht hebben er een tegenstander bij. De Zeurkrant op papier en internet bindt de strijd aan met elke instantie die inwoners van de stad het leven zuur maakt.

Het blad en de website zijn een initiatief van Kees van Oosten, die al jaren strijdt voor de belangen van pleziervaarders en woonbooteigenaren. Maar zijn woede richt zich op meer dan de gemeentelijke omgang met gebruikers van grachten en kanalen. "De gemeenteraad moet burgers beschermen tegen bureaucratie, maar de gemeenteraad heeft niets over ambtenaren te vertellen," schrijft hij in het eerste nummer van De Zeurkrant. Net als Henk Westbroek, een van de oprichters van Leefbaar Utrecht, is Van Oosten van mening dat ambtenaren de dienst uitmaken in de stad. Net als Westbroek wil hij daar een eind aan maken. Maar anders dan Westbroek is hij beslist niet van plan de politiek in te gaan. "Ik wil een forum geven aan de boosheid van mensen, met het wapen van de publiciteit de raadsfracties onder druk zetten."

Actie voeren levert meer op dan de gang naar de rechter, is Van Oostens ervaring na een reeks procedures die hij

voerde rond plezierboten en woonschepen. Keer op keer beet hij bij de bestuursrechter in het stof omdat de gemeente de procedures en regels aan haar kant had. Over onrechtvaardigheid in die regels wil de rechter zich meestal niet uitspreken: het is immers juist de taak van de politiek om te bepalen waar burgers wel of niet recht op hebben.

Te vaak laat de politiek zich zand in de ogen strooien door de ambtenarij, vindt de initiatiefnemer van De Zeurkrant. Daklozen zijn daarvan het slachtoffer, het milieu heeft daar onder te leiden en inspraakregels worden omzeild. Zijn best gedocumenteerde voorbeeld is de manier waarop Utrecht probeert plezierbootjes langer dan zeven meter te verwijderen uit de stadswateren. Daarbij gebruikt de gemeente een Havenatlas die zonder inspraak is vastgesteld en waarover ook de politiek zich pas buigt nu de getroffen personen protesteren. "Het is de morele plicht van de gemeenteraad om mensen in de stad te beschermen tegen uitwassen van de bureaucratie."

Utrechts Nieuwsblad 17 maart 2003

Betaalbaar wonen in leefbare

Op de landelijke dag van hurend Nederland (15 april) is het 'Manifest betaalbaar wonen in leefbare buurten' van de Woonbond op meer dan negentig plaatsen aangeboden aan lokale verhuurders en wethouders volkshuisvesting. Daarnaast had er een landelijke presentatie plaats in het Haagse persencentrum Nieuwspoor.

In ons land is een groot tekort aan goedkope en betaalbare huurwoningen. Verhuurders roepen daarbij almaar harder om eerlijke markthuren, waarmee ze bedoelen dat ze de huren sterk willen verhogen. En in politiek Den Haag wordt gesproken over bezuinigingen op de huursubsidie. Allemaal signalen die erop duiden dat niemand zonder meer zeker is van goed en betaalbaar wonen in een leefbare en veilige buurt. De Woonbond heeft daarom geprobeerd de onderhandelaars van CDA en PvdA al tijdens de formatiebesprekingen duidelijk te maken hoe belangrijk een goed woonbeleid is en heeft de belangrijkste actiepunten op een rijtje gezet in het 'Manifest betaalbaar wonen in leefbare buurten'.

Draagvlak

In de weken voorafgaand aan de landelijke actiedag is veel gedaan om maatschappelijk draagvlak voor deze standpunten te organiseren en via de media discussie los te maken over het belang van een goed woonbeleid. Heel veel maatschappelijke organisaties bleken het Woonbondmanifest geheel of gedeeltelijk te willen onderschrijven. Om enkele voorbeelden te noemen: de ouderenbonden, het CDA-Vrouwenbond, de FNV Vrouwenbond, het Landelijk Samenwerkingsverband Aandachtswijken (LSA) en het Landelijk Centrum Opbouwwerk (LCO) betuigden volledige adhesie. De Vakcentrale FNV betuigde adhe-

sie met de standpunten op het terrein van de betaalbaarheid. De Vakcentrale CNV deed dat ten aanzien van de betaalbaarheid op hoofdlijnen. De Sociale Alliantie en de Werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA betuigden adhesie met de standpunten betaalbaarheid en kwaliteit.

In de media kreeg vooral de discussie over het scheefwonen veel aandacht. Aedes, de koepel van woningcorporaties, stelde voor iedere huurder met een inkomen boven dat van een huursubsidiegerechtigde, 25 procent meer huur te laten betalen. Op die manier zouden zij gestimuleerd kunnen worden om door te stromen naar een duurdere woning. De onderhandelaars van CDA en PvdA hadden hier wel oor naar. De Woonbond ageerde fel omdat de overgrote meerderheid van deze zogenaamde scheefwoners een inkomen heeft onder de ziektefondsgrens, dus minder dan zo'n 33.000 euro per jaar. Zij kunnen zich helemaal geen duurdere woning veroorloven. En de enkeling die zich wel een duurdere woning kan veroorloven, loopt ertegenaan dat er voor de middeninkomens geen betaalbare huurwoningen voorhanden zijn.

Vijf maatregelen

In het manifest formuleert de Woonbond in totaal 45 standpunten op vier terreinen: de betaalbaarheid van het wonen (14); de kwaliteit van het wonen (15); de zeggenschap van huurders en huurdersorganisaties (11);

en de positie van woningcorporaties (5). Om het nieuwe kabinet concrete handvatten te bieden, zijn vijf maatregelen geformuleerd die noodzakelijk worden geacht voor het nieuwe regeerakkoord.

1. De huren mogen met ten hoogste het inflatiepercentage worden verhoogd.
2. De huidige huursubsidie moet minimaal worden gehandhaafd. Voor alleenstaanden en ouderen moet de huursubsidie zodanig worden verbeterd dat seniorenwoningen ook bereikbaar worden voor ouderen met lage inkomens.
3. Er moeten meer betaalbare huur- en koopwoningen worden gebouwd voor starters en senioren met een inkomen tot modaal.
4. Er moet een verhuiskostenvergoeding komen van 5000 euro voor bewoners die met sloop of ingrijpende woningverbetering worden geconfronteerd. Lokaal maatwerk is noodzakelijk om aan vullende afspraken te maken (geen dubbele huur, geen inschrijfkosten, verhuishulp, et cetera) boven op het minimum van 5000 euro.
5. Zeggenschap van bewoners over verkoop, sloop, ingrijpende woningverbetering, wonen & zorg, woonruimteverdeling en fusies van verhuurders.

Betaalbaarheid

De betaalbaarheid van het wonen dient in de komende kabinetperiode een zeer belangrijk aandachtspunt te zijn. In tijden

buurten

Levensland is een groot levert van betaalbare huur- en koopwoningen

Foto: Nieuwstad van H. Hoorden, Wladimir van der Burgh

van fors oplopende werkloosheid, loonmatiging en koopkrachtverlies worden huishoudens met lage en modale inkomens altijd het hardst getroffen. Het is noodzakelijk dat de overheid koopkrachtverlies beperkt door te kiezen voor een huurbeleid dat maximaal inflatievolgend is en voor het behoud van het huidige huursubsidiestelsel. Ook de betaalbaarheid van de wijkvernieuwing staat onder druk. De nadruk ligt op de sloop van slechte en goedkope woningen en de bouw van met name (middel)dure huur- en koopwoningen. Wil de wijkvernieuwing echter kans van slagen hebben, dan moet ook aan huishoudens met lage en modale inkomens perspectief worden geboden op verbetering van hun woon- en leefsituatie.

Er zijn meer betaalbare huur- en koopwoningen nodig. Het tekort aan betaalbare huurwoningen bedraagt zo'n 722.000. Voor bijna dertig procent van de aandachtsgroep is dus geen betaalbare huurwoning beschikbaar. Die moeten wel worden gebouwd. En er moet minder worden gesloopt, omdat sloop vooral ten koste gaat van de voorraad betaalbare en goedkope huurwoningen. Voor alle bestaande sloopplannen zou moeten worden nagegaan of renovatie geen alternatief kan zijn.

Kwaliteit

De kwaliteit van het wonen, met name in stedelijke gebieden, moet aanzienlijk wor-

den verbeterd. Er is sprake van woningnood en de leefbaarheid staat onder druk. Daarom moet niet alleen fors worden geïnvesteerd in de bouw en verbetering van (huur)woningen zelf, maar ook in de woonomgeving, het dagelijks beheer en het woon- en leefklimaat van buurten en wijken. Het kernvraagstuk is niet alleen hoe kan worden ingespeeld op de veranderende kwaliteitsbehoefte, maar ook hoe iedereen daar deel aan kan hebben. Dus ook de minder kansrijke en draagkrachtigen. De overheid dient daar, vanuit haar grondwettelijke zorgplicht, een actieve rol in te spelen. En de sociale en particuliere verhuurders en institutionele beleggers hebben de verantwoordelijkheid voor het in stand houden van een omvangrijke, sterke en gevarieerde huursector.

De Woonbond vindt het belangrijk dat ook huishoudens met een laag inkomen kunnen kiezen voor een kwalitatief betere woning. Die moet echter betaald kunnen worden. In het huidige huursubsidiesysteem hangt de hoogte van de subsidie af van zowel het inkomen als de huurprijs van de woning. Daarmee wordt voorkomen dat er inkomenswijken ontstaan. Of anders gezegd, voorkomen wordt dat de tweedeling in de samenleving al te schrijnend wordt.

Zeggenschap

Huurders moeten niet alleen worden beschouwd als consumenten, maar ook als

actieve bewoners. Zij leveren namelijk een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van de samenleving. Huurdersorganisaties vervullen daarin een sleutelrol.

De overheid en verhuurders moeten de zeggenschap van huurdersorganisaties en van individuele huurders actief bevorderen en ondersteunen.

Over de zeggenschap van huurdersorganisaties zegt het Woonbondmanifest dat de Overlegwet (Wet op het Overleg Huurders Verhuurder) snel verbeterd moet worden, vooral vanwege de noodzakelijke versterking van de positie van huurders in de particuliere huursector. Daarbij pleit de Woonbond ervoor de verbeterde Overlegwet integraal op te nemen in de Woonwet en de Woonwet snel door het Parlement te laten behandelen.

De Woonwet is essentieel voor huurders omdat hierin de positie, rol, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van overheid, verhuurders en bewoners ten aanzien van het wonen worden vastgelegd. Huurdersorganisaties die de belangen van huurders op stedelijk of regionaal niveau behartigen hebben tot nu toe geen wettelijke rechten en bevoegdheden in het overleg met verhuurders en overheden. De zeggenschap van deze huurdersorganisaties dient in de Woonwet te worden opgenomen. Daarbij is van evident belang dat de zeggenschap van huurders bij de wijkver-

nieuwing/herstructurering verbeterd moet worden.

Hoe de Woonbond over de positie van woningcorporaties denkt is op een aantal punten al naar voren gekomen.

Woningcorporaties hebben als primaire

taak goede huisvesting voor brede lagen van de bevolking te garanderen, met name voor de minder draagkrachtigen. Zij dienen in de allereerste plaats te worden beoordeeld op de vraag of zij die taak naar behoren vervullen.

<

Vier jaar **buurtgericht** investeren

In opdracht van het ministerie van VWS en in samenwerking met het Landelijke Centrum Opbouwwerk (LCO), Forum, instituut voor multiculturele ontwikkeling en een tiental gemeenten heeft het NIZW zich onder de noemer *Heel de Buurt* beziggehouden met onderwerpen als veiligheid, herstructurering en de multiculturele samenleving. Het boek *Heel de Buurt gebundeld* geeft een verslag van de ervaringen die in de steden zijn opgedaan.

In vier jaar tijd is *Heel de Buurt* uitgegroeid tot een gezichtsbepalend project. De betrokken gemeenten kregen vier jaar de tijd om hun ideeën over integrale wijkontwikkeling vorm te geven. Het succes van *Heel de Buurt* bleek groter, naarmate zij eigenzinniger waren in het bepalen van hun doelstellingen. Integraal werken met bewoners blijkt gedoemd te mislukken, tenzij men in staat is om de prioriteiten scherp te formuleren en aan te sluiten bij wat er leeft in buurten en wijken onder bewoners en hun organisaties. In de loop van de vier jaar zijn veel onderwerpen de revue gepasseerd. Het ging

over vraagsturing, bewonersparticipatie en multicultureel samenleven. Het ging over de totstandkoming van leefbare, gezonde, lerende en werkende wijken en de laatste tijd vooral ook over de wijze waarop herstructureringsoperaties ten goede kunnen komen aan de revitalisering van wijken. *Heel de Buurt gebundeld* laat de successen, maar ook de teleurstellingen zien. Verschillende auteurs hebben aan *Heel de Buurt gebundeld* een bijdrage geleverd, waaronder Jan Willem Duyvendak (Verwey-Jonker Instituut), Ton van der Pennen (SCP) en Evelien Tonkens (lid Tweede Kamer). Het biedt daardoor een veelkleurig beeld van de buurtgericht werken in Nederland.

Heel de buurt gebundeld is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij lokaal sociaal beleid: politici, ambtenaren, leidinggevend en uitvoerend in de sociale sector, maar ook daarbuiten: woningcorporaties, zorginstellingen, veiligheidszorg.

Bestellen

Heel de buurt gebundeld. Een staalkaart van vier jaar buurtgericht investeren is geschreven onder redactie van Nico de Boer, Harry Broekman, Paul Kagie, Ard Sprinkhuizen en Jan de Wild en kost 22,00 euro. ISBN 90-5957-039-1 en E 526103. De publicatie is verkrijgbaar via de boekhandel of te bestellen bij NIZW Uitgeverij, Postbus 19152, 3501 DD Utrecht, telefoon (030) 230 66 07, fax (030) 230 64 91, e-mail: bestel@nizw.nl.

<

Open brief

Geachte wethouder,

Graag vraag ik uw aandacht voor het volgende. Ook binnen uw portefeuille zal de aanbesteding van reïntegratietrajecten het afgelopen jaar een belangrijk item zijn geweest. Het was voor veel gemeenten een complexe en tijdrovende operatie die er hopelijk toe leidt dat de werkzoekenden kwalitatief beter en effectiever aan een nieuwe baan geholpen worden.

Vanuit de UWV is al wat langer ervaring met de aanbesteding van reïntegratietrajecten. Daar is gebleken dat de openbare aanbesteding zeker voordelen biedt ten opzichte van het oude systeem, maar lang niet altijd de resultaten oplevert waarop gehoopt is. Zo blijkt dat het gemiddelde reïntegratiebedrijf volgens de LISV een slagingspercentage haalt van zo'n 25 tot 30 procent met een enkele uitschieter naar 40 procent. Het gegeven dat in veel openbare aanbestedingen om slagingspercentages van 70 procent of hoger wordt gevraagd, getuigt van te hoge verwachtingen.

De tegenvallende resultaten leiden ertoe dat in aanbestedingsprocedures steeds zwaardere formele eisen worden gesteld aan de reïntegratiebedrijven. Op zich is dat een logische stap, alleen is het de vraag of de wijze waarop dat nu gebeurt niet een averechts effect zal hebben. Vanuit onze oprechte bezorgdheid over de kwaliteit van dienstverlening aan de werkzoekende cliënt, willen we u daarom het volgende in overweging geven:

Als kleinschalig reïntegratiebedrijf hebben wij het laatste jaar ook meegedaan aan een groot aantal van deze aanbestedingsprocedures, zowel bij gemeenten als bij de UWV. Inmiddels hebben we echter kunnen constateren dat het resultaat van onze inspanningen marginaal is, en ook van andere kleinschalig opererende bedrijven hoor ik soortgelijke verhalen.

aan de wethouders Sociale Zaken en Werkgelegenheid van Nederland

Uit een nadere analyse van de aanbestedingen waaraan we hebben meegedaan, leiden we af dat de gemiddelde aanbestedingsprocedure zo in elkaar zit dat met name de grote reïntegratiebedrijven kans maken op gunning. Indien dat terug te voeren zou zijn op een betere kwaliteit van dienstverlening aan de opdrachtgever en de klant, dan zou dat niet meer dan terecht zijn. Wij vermoeden echter dat ook een aantal andere mechanismen een rol speelt:

- 1 Voor veel gemeenten is de openbare aanbesteding een onbekend terrein. Daarbij wordt het succes van het lokale werkgelegenheidsbeleid voor een groot deel uit handen gegeven aan één of meer commerciële partners. Het is begrijpelijk dat de meeste opdrachtgevers dan het zekere voor het onzekere nemen, en redeneren dat een bedrijf dat inmiddels een redelijke omvang heeft gekregen met dit soort werk, dus wel succesvol zal zijn.*
- 2 Een belangrijk selectiecriteria bedraagt de prijs van het basistrject. Deze prijs wordt in offertes vaak laag gehouden. De echte verdiensten worden verkregen met de inzet van additionele aanbestedingsproducten. De trajecten van de kleinere reïntegratiebedrijven zijn veel vaker totaaltrajecten, waardoor dit 'doorschuiven' van de opbrengsten niet mogelijk is.*
- 3 De aanbestedingsprocedures vragen om offertes in een strak format: te leveren product a, b en c voor doelgroep x, y en z. Kleinschalige bedrijven zoals het onze bieden over het algemeen meer totaaltrajecten voor bredere doelgroepen. Hierdoor kunnen ze vaak niet aan de formele ervaringseisen voldoen, alhoewel ervaring met de doelgroepen wel voorhanden is.*
- 4 De druk om uitstroom te realiseren leidt steeds vaker tot aanbestedingen met no cure-less pay of no cure-no pay constructies. Doordat producten meestal pas achteraf kunnen worden gefactureerd en relatief*

lange betalingstermijnen worden gehanteerd, zijn alleen grote bedrijven in staat de voorfinanciering op te brengen die met een redelijk aantal trajecten gemoeid is.

Wij zijn ervan overtuigd dat kleinschalig opererende reïntegratiebedrijven een aantal kwalitatieve en financiële voordelen bieden die via de huidige procedures te weinig aanbod komen.

* Doordat de bedrijven minder additionele producten in hun eigen aanbod hebben, zal de afweging over nut en noodzaak van de inzet van aanbestedingsproducten zorgvuldiger worden gemaakt. Deze bedrijven zetten over het algemeen meer in op de kracht van één-op-één coaching, volgens een onderzoek van TNO-arbeid is intensieve persoonlijke begeleiding de belangrijkste succesfactor voor een reïntegratietraject.

* Met name voor intensieve trajecten (met fase 4 cliënten) is het van belang dat er een vertrouwensband opgebouwd wordt tussen coach en cliënt. Door een geringere overhead kunnen deze bedrijven gemiddeld meer tijd besteden aan klantcontacten. Bovendien zijn medewerkers van kleinschalige bedrijven gemiddeld genomen meer betrokken bij hun bedrijf waardoor er een lagere doorstroming van medewerkers is.

Het UWV heeft al aangegeven uiteindelijk toe te willen naar trajecten die volledig op no cure no pay basis worden ingezet. Deze maatregel, die bedoeld is om een kwaliteitsimpuls in de reïntegratiemarkt te bewerkstelligen, zal een averechts effect hebben, omdat de neiging tot afromen wordt versterkt. De bedrijfsrisico's worden hierdoor erg hoog, wat vervolgens leidt tot hogere prijzen voor basistrjecten, het opvoeren van de 'doorvoersnelheid' van cliënten en het drukken van de bedrijfskosten. Een andere actuele ontwikkeling, die de grote reïntegratiebedrijven een concurrentievoór-

deel geeft ten opzichte van de kleinere bedrijven, is de opkomst van het BOREA keurmerk. Dit door een aantal grote bedrijven in het leven geroepen keurmerk, wordt steeds vaker als criterium gehanteerd in aanbestedingsprocedures. Voor een kleinschalig bedrijf is het praktisch onhaalbaar aan de administratieve en financiële last te voldoen om voor een keurmerk in aanmerking te komen.

Het bovenstaande beschouwend, zou ik dan ook graag het volgende in overweging willen geven. De 20 procent vrije ruimte biedt gemeenten de mogelijkheid buiten de formele aanbestedingen om, trajecten voor specifieke doelgroepen in te kopen of experimenteren uit te voeren. Ik roep u op om binnen deze budgetruimte één of meer kleinschalig opererende bedrijven uit de regio uit te nodigen een aantal reïntegratietrajecten uit te voeren. Op deze wijze kan de gemeente ervaring opdoen met de specifieke kwaliteiten van deze branchegenoten en krijgen deze bedrijven de kans te laten zien wat ze kunnen. Uiteindelijk zal dat de kwaliteit van dienstverlening voor cliënten van de Sociale Diensten ten goede komen. En daar draait het uiteindelijk om, lijkt me.

Vriendelijke groeten,

Maarten Freriks, IDplein BV te Rotterdam
(emailadres: m.freriks@idplein.nl)

<

'Eerst zien, dan geloven'

Wijkverbetering: een proces van vallen en opstaan

'Eerst zien, dan geloven' vonden wijkbewoners bij de start van een wijkverbeteringsproject in Coevorden. De gelijknamige publicatie beschrijft niet alleen de ervaringen binnen een dergelijk project, maar geeft ook inzicht in de slaag- en faalfactoren.

Het informatiepunt de wijk Tuindorp

Het leuke aan de onlangs verschenen publicatie *Eerst zien, dan geloven. Leerervaringen in 'Tuindorp om te blijven', wijkverbetering in Coevorden* is dat niet alleen wordt ingegaan op de pluspunten in het project, maar dat ook minpunten aan de orde komen. De publicatie laat zien wat er gebeurt wanneer instanties en bewoners met elkaar werken aan verbeteringen in een buurt vol tegenstellingen. Beschreven wordt wat positief werkt en wat alles weer tenietdoet. Cruciaal blijkt de vraag hoe het vertrouwen van buurtbewoners te krijgen en dat ook te houden. Het vertrouwen dat er echt iets gaat veranderen in hun wijk, en dat overheid en organisaties bereid én in staat zijn samen met de buurt invulling te geven aan een project om hun wijk te verbeteren. Bij de start van het project staat naast een integrale aanpak, de communicatie met de bewoners centraal. Daar blijkt de praktijk meteen al weerbarstig. Om alle bewoners betrokken te houden bij het project is het nodig op een effectieve manier te communiceren. En dat blijkt in Coevorden een proces van vallen en steeds weer opstaan, met veel positieve ervaringen, maar ook met zaken die minder goed gaan.

Het project in Coevorden, dat de naam kreeg 'Tuindorp om te blijven', ontwikkelde zich in wisselwerking tussen de bewoners van de wijk Tuindorp, gemeente, woonstichting DomestA, politie, Stichting Welzijn 2000, buurt- en speeltuinverenigingen (BSV), de huurdersvereniging en STAMM, een provinciale organisatie op het terrein van zorg en welzijn.

Achtergrond

De wijk Tuindorp in Coevorden is een tuindorp zoals in vele andere steden: ruim en groen. Tuindorpers wonen er met plezier en willen er blijven wonen. Toch zijn er ook negatieve signalen. Voor de gemeente Coevorden en de plaatselijke woningstichting reden in het midden van de jaren negentig een wijkverbeteringsproject te starten en STAMM¹ te benaderen. Belangrijk uitgangspunt in het project is dat het niet alleen is gericht op verbetering van de huizen, maar ook op de oplossing van andere problemen, zoals de economische en sociale situatie van de buurtbewoners. De bevolking wordt actief uitgenodigd mee te praten in de planontwikkeling. Opbouwwerk, politie en de buurt- en speel-

tuinvereniging krijgen een belangrijke rol in het project.

Het projectplan bestaat uit diverse onderdelen: verbeteren van de woningen en de woonomgeving, en plannen voor welzijn, veiligheid, werk en inkomen en communicatie. Het totale pakket (de problemen moeten immers integraal worden aangepakt) komt aan de orde tijdens een derde bewonersavond.

Leerpunten

Interessant aan de publicatie is dat er leerpunten worden besproken die niet alleen ingaan op de positieve dingen in het project, maar ook op eventuele valkuilen en gemaakte fouten. In dit artikel wordt ingegaan op de botsende verwachtingen tussen instanties en bewoners, de rol van de bewoners in het project, het integraal werken en tot slot de rol van de opbouwwerker.

Botsende verwachtingen

Eerste belangrijk leerpunt is dat de verwachtingen tussen bewoners en instanties gemakkelijk uit elkaar blijken te lopen. Bewoners denken al gauw dat instanties veel verder zijn dan in werkelijkheid het

geval is. Dat geeft steeds een kleine terugslag. Voor het projectteam aanleiding te gaan werken aan een concreet plan waaraan woningstichting, gemeente, politie en welzijnswerk ieder hun bijdrage leveren. Dat lijkt soms tot moeilijke sessies want alle partijen moeten achter het plan kunnen staan en dus allemaal water bij de wijn doen. De bewoners kan dat allemaal niet zoveel schelen, vertelt de projectleider in de publicatie. "Die wilden het liefst dat we de moker op de wijk loslieten. Daarnaast hing er echt een sfeer van eerst zien en dan geloven."

Alle partijen moeten wennen aan de integrale en interactieve aanpak, zo blijkt. Zo worden plannen niet ter goedkeuring aan bewoners voorgelegd. Integendeel, zij denken mee over wat ze in de plannen opgenomen willen hebben. Op die manier kunnen procedures pas worden opgestart na een definitief groen licht van bewoners. Bewoners verwachten echter actie als de plannen rond zijn, terwijl dan achter de schermen nog veel werk moet worden verzet. Dit blijkt een zware wissel te trekken op de voorzichtig gegroeide vertrouwensrelatie.

het projectteam. Daarnaast is er een bewonersgroep van zeven personen die op initiatief van de BSV op de eerste bewonersavond tot stand komt om het bestuur van deze vereniging te ondersteunen. Deze groep functioneert wel enkele jaren, maar gaat na vallen en opstaan toch ter ziele. Men krijgt te weinig speelruimte van de gemeente en woonstichting, vindt men, en ook de precieze relatie met het bestuur van de BSV is niet helemaal duidelijk. Als dan ook nog eens plannen weer veranderen en data niet worden gehaald, voelt men zich voor schut staan en besluit ermee te kapen. Ook het functioneren van BSV'ers in het projectteam blijkt niet altijd simpel. De leden praten over zaken die misschien wel dicht bij hun bed liggen, maar het gaat vaak op een manier die hen boven de pet gaat.

Daarnaast speelt in het project de belangrijke kwestie van de vertegenwoordiging. Zijn bewoners nu wel of niet spreekbuis van de wijk. Een aantal medewijkbewoners ziet hen eerder als verraders dan als vertegenwoordiger. Dat is de bewonersgroep ook al overkomen. Aan de ene kant zijn de bewoners

Een andere valkuil is dat aanzeggingen tot sloop uitgingen zonder een kant-en-klaar vervolgplan. Dat had te maken met de procedure waarvoor was gekozen; een blanco situatie waarbij alles nog kon worden ingevuld. De invulling van de lege plekken duurde voor de bewoners echter te lang.

Rol bewoners
In een wijkverbeteringsproject staan de bewoners centraal. Vraag is hoe ze bij een dergelijk project te (blijven) betrekken. In Tuindorp nemen vertegenwoordigers van de buurt- en speeltuinvereniging plaats (BSV) in

de deskundigen van hun wijk. Aan de andere kant is het voor hen moeilijk namens anderen te spreken. Instanties zijn geneigd om een bewonersvertegenwoordiging als gesprekspartner te willen hebben. Maar bewoners in het projectteam kunnen niet verantwoordelijk zijn voor hun mede-wijkgenoten. Dat brengt STAMM ertoe zich af te vragen of het wel verstandig is bewoners 'min of meer medeplichtig' te maken en of niet moet worden gezocht naar een andere vorm van raadpleging of bewoners een rol te geven als adviseur. In Coevorden blijkt dat het beter is in ieder geval rechtstreeks met alle bewoners te communiceren. Vooral op de bijeenkomsten per straat geeft dat goede resultaten.

Voor bewoners blijken bovendien alle kleine stapjes in het verbeteringsproces van belang. Informatie hierover moet gelijktijdig aan iedereen worden verstrekt, omdat een voorsprong in informatie voor ongewenste spanningen zorgt. Zeker in een wijk waarin mensen weinig lezen is mondelinge communicatie van het grootste belang. De kunst is een project te laten aansluiten bij de agenda van de buurt, dat wil zeggen, praten over datgene wat bewoners belangrijk vinden. Daarom moeten vertegenwoordigers van instanties naar bewoners luisteren en ervoor zorgen op de hoogte te blijven. In Tuindorp blijken bewoners vooral te leren door mee te doen. Dat leren houdt onmiddellijk op als een andere partij afspraken niet nakomt. Want voor de bewoners geldt: afspraak is afspraak.

Integraal werken

Het project begon in eerste instantie met totaalplannen, maar gaandeweg werd duidelijk dat deelplannen beter werken. Door per onderdeel te werken, krijgen bewoners beter de kans mee te groeien en mee te denken in het project. In het projectplan, dat de naam kreeg 'Handen uit de mouwen voor een stralend Tuindorp', stonden deelplannen voor wonen, woon- en leefomgeving, welzijn, veiligheid, werk en inkomen en communicatie. Al die onderdelen hebben op een bepaalde manier met elkaar te maken en juist door ze in verband met elkaar aan te pakken, ontstaat er (hopelijk) meer samenhang.

Een belangrijk aandachtspunt is dat alle samenwerkende partijen ieder een eigen stijl van werken hebben, en vaak elkaars cultuur niet kennen. Binnen de samenwerking is het daarom belangrijk dat oude ervaringen worden uitgesproken, zo blijkt in

Coevorden. Anders blijven ze een rol spelen en op de meest onverwachte momenten de kop opsteken.

In het algemeen blijkt uit het project dat het goed is vast te stellen wat de prioriteiten zijn van de verschillende partners in het project. De eerste wens van de bewoners is in ieder geval duidelijk: eerst zekerheid over het eigen huis, pas daarna kunnen ze meedenken over woonomgeving of een nieuw buurthuis. Het is van belang er rekening mee te houden waar de energie zit in de buurt.

Het is de vraag of bewoners moeten fungeren als spreekbuis van de wijk

---

Rol opbouwwerk

De opbouwwerker in het project houdt zich vooral bezig met alles wat met een ruim begrip is aan te duiden als welzijn. Hij ondersteunt bewoners richting plannenmakers, verwoordt in voorkomende gevallen hun onvrede naar de partners in het project en zorgt er mede voor dat zij met de wensen van de bewoners rekening houden. Ook besluiten de opbouwwerker en de wijkagent de bestuursvergaderingen van de BSV bij te gaan wonen en de bewoners nadrukkelijker dan voorheen te steunen in hun rol. "Mensen hadden nog nooit aan belangenbehartiging gedaan," zegt de opbouwwerker in de publicatie. "Nu zat men wel keurig elke keer bij de vergaderingen van het projectteam, maar volgens sommigen was dat omdat men uit was op een nieuw gebouw voor de eigen vereniging. Onze aanwezigheid tijdens de BSV-vergadering is nodig om een beetje structuur aan te brengen in de informatievoorziening."

Achteraf gezien was de sociale paragraaf in het projectplan nogal ambitieus, vindt de opbouwwerker. "We hebben dat allemaal met de beste bedoelingen opgeschreven, maar eerlijk gezegd zonder dat we de wijk Tuindorp echt goed kenden. Zo wilden we met de jongeren gaan werken met foto- en filmgroepen, maar dat sloot totaal niet aan bij hun interesse. En we deden alsof Tuindorp een grote wijk was waar je van alles op los kunt laten. Maar Tuindorp is klein en je kunt de bewoners niet met alles tegelijk lastig vallen. Sommige projecten hebben meer kans van slagen als je ze opzet voor de hele stad. Ook het begeleiden van de spontane bewonersgroep ging niet goed genoeg. We zijn er niet in geslaagd een goede structuur voor zo'n groep te

maken. Ze hadden het gevoel alleen maar achter de feiten aan te lopen." Belangrijk tenslotte is ook dat begeleiders aansluiten bij overleggen en aanknopingspunten in de wijk. Aansluiting bij de overleggen van wijkbewoners biedt meer mogelijkheden voor ondersteuning en eventueel deskundigheidsbevordering van bewoners dan cursussen waarvoor bewonersgroepen zich kunnen inschrijven.

Met dank aan Maaïke Munnikma, STAMM

1) STAMM is een provinciale organisatie op het gebied van welzijn en zorg. Een van de gebieden waarop STAMM actief is, is de ontwikkeling van stad en platteland. STAMM is daarbij adviseur, projectontwikkelaar of procesbegeleider.

Eerst zien, dan geloven, leerervaringen in Tuindorp om te blijven, wijkverbeteringsproject in Coevorden. STAMM, Postbus 954, 9400 AZ Assen, tel. 05902 394400, e-mail: info@stamm.nl

<

Lamigo Veldwerkexcursie

Op 20 mei organiseert Lamigo de vijfde Veldwerkexcursie Milieugerichtopbouwwerk onder de noemer 'Wandelend door Haagse multiculturele wijken'.

Jaarlijks organiseert Lamigo in samenwerking met het LCO en lokale partijen een veldwerkexcursie over milieugericht opbouwwerk en wijkgerichte milieueducatie. Doel: inspiratie opdoen en praktijkervaring delen op het gebied van milieugericht opbouwwerk. Na Rotterdam, Zutphen, Utrecht en Amsterdam, wordt de veldwerkexcursie dit jaar in Den Haag gehouden. Tijdens de eerdere veldwerkexcursies bleek dat de uitwisseling van kennis en ervaring tussen opbouwwerkers en medewerkers NME voor beide partijen waardevol is. We verwachten ook dit keer weer een vruchtbare kruisbestuiving tussen de beide beroepsgroepen.

De veldwerkexcursie is bedoeld voor opbouwwerkers die inspiratie willen opdoen voor milieugerichte projecten en voor NME-medewerkers die (nader) kennis willen maken met het opbouwwerk en de gebruikte methodieken.

Aanmelden bij:

Lamigo / LCO Zwolle, t.a.v. Sylvia van Zanten

Postbus 1004, 8001 BA Zwolle

E-mail: s.vanzanten@opbouwwerk.nl Tel: 038 423 2112

Fax: 038 423 0714

Kosten voor deelname bedragen 40 Euro.

De organisatie van de veldwerkexcursie 2003 is een coproductie van

Milieucommunicatie van de gemeente Den Haag, Stichting BOOG en Lamigo in samenwerking met het LCO. <

Voorlopig programma:

- 10.00 uur:** Welkom op Stadsboerderij Herman Costerstraat, op de grens van de Schilderswijk en het Transvaalkwartier.
- 10.30 uur:** Rondwandeling in twee groepen door de Schilderswijk en Transvaal. Stilgestaan wordt bij verschillende voorbeelden van bewonersparticipatie op het gebied van leefbaarheid, duurzaamheid en groen; multicultureel tuinieren; gebruik van broodcontainers en adoptiebakken; het wijkpark et cetera.
- 12.00 uur:** Lunch in de stadsboerderij Herman Costerstraat
- 13.30 uur:** Wijkwandeling door Transvaalkwartier en Rustenburg-Oostbroek, onder andere aandacht voor het project Onze Buurt Aan Zet, de leefbaarheid tijdens en voor de ingrijpende herstructurering in Transvaal, en het project Duurzame Wijk in Rustenburg-Oostbroek
- 15.30 uur:** Aankomst in Milieuservicepunt Het Zuiderpark, presentatie over duurzaamheid en participatie van allochtonen
- 16.30 uur:** Afsluiting met drankje

Gedurende de dag is er volop ruimte voor uitwisseling van kennis en ervaring.

Aanvragen Johnson & Johnson Fonds

Non-profit organisaties die een creatieve bijdragen willen leveren aan een goede dienstverlening op het gebied van gezondheid en welzijn kunnen voor financiële steun aankloppen bij het Johnson & Johnson Fonds voor Gezondheid en Welzijn. De maximale hoogte van de bijdrage is €20.000,-. Sluitingsdatum voor het inzenden van aanvragen is 1 mei 2003.

Het Johnson & Johnson fonds is een Bedrijfsfonds dat wordt beheerd door het Oranje Fonds¹⁾. De voornaamste doelstelling van het fonds is 'het ondersteunen van innovatieve projecten die bijdragen aan de verbetering van de gezondheid en het welzijn van met name kinderen en kwetsbare volwassenen'. Het Fonds wil projecten ondersteunen die om de één of andere reden niet de aandacht of financiële moge-

lijkheden krijgen die ze verdienen, maar die wel een duidelijke meerwaarde opleveren op het vlak van gezondheid en welzijn. De afgelopen jaren zijn onder andere gesteund: projecten begeleid wonen voor (ex) psychiatrische patiënten of verstandelijk gehandicapten, dagactiviteiten of logeerhuizen voor dementerenden, zorgboerderijen of maatjesprojecten en palliatieve terminale zorg in Bijna-Thuis-Huizen. Op de website www.janssen-cilag.nl zijn voorbeelden te zien van projecten die het Johnson & Johnson Fonds eerder heeft gesteund.

Voor het indienen van een aanvraag moet een aanvraagformulier worden gebruikt. Dat is te downloaden van de website van het Oranjefonds www.oranjefonds.nl of aan te vragen bij het Oranjefonds. Onvolledige of te laat ontvangen bijdragen kunnen helaas niet in behandeling worden geno-

men. De eerste besluiten over wel of niet toekennen worden begin juli verwacht. Alle aanvragers krijgen schriftelijk bericht.

Aanvragen en meer informatie:

Oranje Fonds, Postbus 90, 3980 Bunnik

e-mail: info@oranjefonds.nl

tel: 030-656 45 24, fax: 030-656 22 04

¹⁾ Het Oranje Fonds is in 2002 ontstaan uit een fusie tussen de Stichting Koningin Juliana Fonds (Juliana Welzijn Fonds) en de Stichting Oranje Fonds (opgericht als nationaal huwelijksgeschenk aan Willem-Alexander en Maxima). Het Oranje Fonds steunt projecten op het terrein van maatschappelijk welzijn en daarbinnen in het bijzonder de sociale cohesie. Bedrijven en particulieren die het werkteerrein of specifieke onderdelen daarvan willen steunen, kunnen binnen het Oranjefonds een Fonds op Naam of een Bedrijfsfonds oprichten. <

Irak

Bij het sluiten van de deadline voor deze aflevering van Kiosk is de oorlog in Irak nog niet doorgedrongen tot de headlines van de in deze rubriek besproken bladen en tijdschriften.

Intermediair vormt de uitzondering. In het nummer van **13 maart 2003** legt Ingeborg van Teeseling uit waarom Nederlanders zich geen zorgen maken over mogelijke terroristische acties na het uitbreken van de oorlog in Irak, terwijl Nederland wel degelijk een potentieel doelwit is (*Geen paniek. Waarom we niet wakker liggen van Saddam*). Het commandocentrum voor militair transport van de VS is gevestigd in Capelle aan den IJssel, terwijl het Militair Hospitaal in Utrecht is aangewezen om als eerste Britse gewonde militairen op te vangen en ook gewonde Amerikaanse militairen op weg naar huis hier terecht kunnen komen. Onze politici hebben erin toegestemd, dus het zal wel goed zijn, lijkt de heersende mening. Volgens Roger Vleugels, deskundige op het gebied van openbaarheid van bestuur is die houding typisch Nederlands: *"Het kan Nederlanders allemaal niet zoveel schelen. We zijn een calvinistisch volkje, dat ervan uitgaat dat de overheid het beste met ons voorheeft en goed voor ons zal zorgen. En doet ze dat niet dan kunnen we altijd nog achteraf boos worden. Nu er allerlei dingen achter gesloten deuren gebeuren, laat het parlement zich het bos in sturen met een verzekering als dit wordt besproken in de geheime commissie of we doen er onderzoek naar."* Dat

geloven we, we vertrouwen erop en vervolgens vergeten we weer waar het eigenlijk allemaal over ging. Het is gemakzucht. Als ik twee keer per jaar op vakantie kan, waar zou ik me dan over opwinden."

In **Intermediair** van **20 maart 2003** zet Peter Vermij uiteen hoe het Amerikaanse leger denkt toekomstige Irakveteranen te vrijwaren van het dreigend noorlogs 'Bagdadsyndroom' (*Gezond retourje slagveld*). En in het nummer van **27 maart 2003** wordt uit de doeken gedaan hoe de spin doctors van Bush en Blair alles uit de kast trekken om het publiek de oorlog door te strot te duwen (*Hoe verkoop je oorlog? De pr-malens draaien op volle toeren*).

Nieuw jasje

Intermediair verschijnt sinds begin maart in een nieuw jasje. Het weekblad heeft tegenwoordig een omslag met foto. Als aandachtsgebieden worden genoemd: *Werk, Economie, Wetenschap, Techniek en Trends*. Elk nummer heeft een coververhaal. In het nummer van **13 maart** gaat het onder de titel *Hollandse Nieuwe* over de vraag wat ondernemertelgen anders doen dan hun vader. Het coververhaal van het nummer van **20 maart** (*Afgedankt*) gaat over de vraag: hoe ga je om met ontslag? Met de recessie zijn volgens het nummer van **27 maart** de mobiliteitscentra weer helemaal terug. Volgens Rens de Groot, bestuursvoorzitter van het CWI, hoeven hoogopgeleide werkzoekenden van de oude arbeidsbureaus in ieder geval niet veel te verwachten.

De omslag van **Intermediair** van **27 maart** wordt gesierd door een foto van de skyline van Rotterdam vanwege het coververhaal *Onmaakbare stad. Rotterdam, een jaar na de zege van Fortuyn*.

Vast onderdeel van de nieuwe **Intermediair** is het interview. In het nummer van **13 maart** zet Sadie Plant uiteen hoe het mobieltje de wereldorde heeft veranderd. Een week later is het woord aan de gedemoniseerde 'emotieprofessor' Henri Beunders: *"Ik zie de voordelen van emotionalisering. Voor mensen individueel, maar ook in de politiek. Zonder woede, angst en jaloezie belandt je in een technocratie."* In het nummer van **27 maart** verweert directeur Micaela Kross van onderzoeksinstituut Nyfer zich tegen het verwijt dat Nyfer opdrachtgevers naar de mond praat: *"Wij zijn vrij stellig in wat we vinden. Als je het daarmee eens bent, ligt het voor de hand ons te vragen een studie te doen."*

Elke twee weken kent **Intermediair** een extra special, zoals *Starters* in **2003** (**13 maart**) met artikelen over de koude start op de arbeidsmarkt van mensen die dit jaar afstuderen (*Pechvogels van 2003*), terwijl de laatste nieuwkomers volgens de *Intermediair* *Loopbaanenquête* tegelijk onbezorgd blijven jobhoppen (*Pietje Bell op de arbeidsmarkt*). De special van **27 maart** gaat over *Overheid & Werk*, de Carrièrebeurs Overheid 2003 is tenslotte op komst (11-12 april), met artikelen over overstappers van bedrijfsleven naar lokale overheid (*Gebeiteld bij de gemeente*) en overheidsdienaren die stage lopen bij het

bedrijfsleven (*Rijksambtenaren gaan het land in*).

Het blad van werkgeversorganisatie VNO-NCW, **Forum** (**27 maart 2003**), heeft een duidelijke boodschap voor hoogopgeleide starters op de arbeidsmarkt: de gouden tijd waarin sollicitanten bij hun sollicitatie een lease-auto mochten uitzoeken is voorbij. Na jaren van krapte op de arbeidsmarkt koesteren de werkgevers weer eens de 'luxe' van oplopende werkloosheid. Maar, waar schuwt de Nijmeegse hoogleraar sociale bedrijfskunde Fred Huijgen, daarin schuilt een gevaar: *"Werkervaring is tegenwoordig het slus criterium, want daarmee besparen bedrijven inwerkkosten. (...) Het gevaar bestaat dat bedrijven daardoor te weinig investeren in jong talent. Als je dat laat versloffen, ontstaat een gat in je personeelsopbouw."*

Prioriteitswijken

Centraal in het **maartnummer** van **Vitale Stad** staat het *Actieprogramma Herstructurering* van demissionair minister Kamp en de door hem opgestelde lijst van vijftig Prioriteitswijken. Kamp wil een nieuw impuls geven aan de stedelijke vernieuwing. André Ouwehand noemt de voorstellen teleurstellend: *"Niks geen extra geld, de geselecteerde wijken krijgen een heel klein streepje voor ten opzichte van de andere wijken. Het lijkt in de eerste plaats een communicatieproject te zijn. En dat terwijl de kwestie van kiezen en delen in de stad wel degelijk een realiteit is. Niet alles kan tegelijk, soms moet er een voor gaan, altijd vraagt het afstemming en een goede organisatie,*

Kamps initiatief voegt daar niet veel aan toe. Als hij het tempo echt wil verhogen, moet hij uit een ander vaatje tappen.

Vitale Stad doet verslag van de actuele stand van de stedelijke vernieuwing in de vier grote steden. Het draait allemaal om afstemming en eendracht. In Amsterdam Nieuw West (De Baarsjes, Bos en Lommer) wordt gewerkt aan een planmatige aanpak van de sociale vernieuwing. Rotterdam probeert samenhang te creëren tussen sociale investeringen en fysieke vernieuwing volgens de *pacifcatieformule*. In Den Haag Zuidwest is sprake van 'herstructurering op vier niveaus'. In Utrecht wordt de *Stedelijke Woonmilieukaart* ingezet in het streven naar een grotere differentiatie van woonmilieus, 'de samenhangende gehelen van ruimtelijke, sociale, economische en culturele factoren rond werken'.

Pieter Tops, hoogleraar bestuurskunde aan de Universiteit van Tilburg, schetst in **Vitale Stad** de botsing tussen 'de institutionele logica van gemeenten en de situationele logica van burgers'. Volgens

hem vraagt de onvrede van burgers om een nieuwe theorie van de publieke zaak. In zijn column komt Kees Hobo terug op het januarinummet, waarin kamerleden van mening waren dat de sociale pijler van het Grotestedenbeleid maar moeizaam van de grond kwam. Volgens Hobo moet de welzijnssector de moed hebben om zich in het licht van de kritiek te presenteren op een manier die past bij het vak: "Niet zeuren om structurele voorzieningen, maar Snelle en Lekker bijdragen aan sociale kwaliteit leveren. Niet alleen werken voor moeilijke mensen in probleemcumulatiegebieden, maar bijdragen aan een beter imago van buurten en buurtbewoners. Niet smeken om meer geld en meer respect, maar laten zien wat de Meerwaarde van sociale kwaliteit is voor de woningvoorraad. Snel, Lekker en gericht op Imago en Meerwaarde: wie niet SMART is moet SLIM zijn".

Snippers
Het **maartnummer** van **SEC** bevat artikelen over best practices in Canada wat betreft de bijdragen die scholen kunnen

leveren aan de preventie van jeugdcriminaliteit, twee nieuwe door het NIZW ontwikkelde methoden om probleemgedrag van jongeren te voorkomen (*Communities that Care*). Rotterdamse hangjongeren, onderzoek naar een groepsdwang onder Marokkaanse probleemjongeren in Amsterdam-West, Vellig Wonen in Zwolle, gedragsregels in zwembaden, politiecurssussen voor burgers en het op 20 januari j.l. tussen detailhandel en overheid afgesloten convenant over een gezamenlijke aanpak van de winkelcriminaliteit.

SER-bulletin van **maart** laat Ella Vogelaar aan het woord over de *Taskforce Inburgering*, waarvan zij voorzitter was en die tot taak had de verkokering tegen te gaan. Toen de *Taskforce* zijn werk begon waren vier ministeries betrokken bij inburgering: "Er heeft zich de bizarre ontwikkeling voorgedaan dat we nu met vijf departementen te maken hebben. Ik vind het overbrengen van het integratiebeleid van Binnenlandse Zaken heel ongelukkig en hoop dan ook erg dat dit de komende formatie wordt

teruggedraaid". Het idee van Jelle Visser om sociale akkoorden tussen werkgevers, werknemers en overheid voortaan te onderwerpen aan een referendum ondervindt weinig bijval van door *SER-bulletin* geraadpleegde deskundigen. De Tilburgse hoogleraar bestuurskunde Paul Frissen steekt in het blad een pleidooi af voor 'een lege staat'. Volgens hem koesteren de meeste mensen een diep verlangen naar orde en zekerheid. Het vertrouwen dat gezag en hiërarchie werken, zit diep. Frissen is van mening dat de samenleving zichzelf wel kan redden en dat de staat vaak meer kwaad dan goed doet. De overheid zou zich daarom terughoudend moeten opstellen: "Eigenlijk zou de staat achterover moeten leunen en dat wat in de samenleving gebeurt gewoon laten begaan. Een beetje faciliteren, een beetje controleren en zonedig een beetje bijsturen. Maar dat is heel lastig met politici en burgers die bij alles wat er mis gaat weer om meer overheidsingrijpen roepen". <

Sociale activering

Bij het Sociaal Cultureel Planbureau is onlangs het werkdocument *Sociale activering. Een burg tussen uitkering en betaald werk verschenen.*

Sociale activering biedt hulp aan mensen die verstoken zijn (betaald) werk en andere maatschappelijke verbanden. Doelstelling

daarbij is deze mensen meer sociale vaardigheden en werkwijze aan te leren. Zij wil een brug slaan tussen de uitkering, waarvan de meesten uit de doelgroep afhankelijk zijn, en betaalde arbeid. Zo worden sociale uitsluiting en isolement bestreden, en maatschappelijk nuttige activiteiten uitgevoerd die anders achterwege zouden blijven.

Dit beleidsdocument van sociale activering dateert van midden van de jaren negentig van de vorige eeuw en wordt in het werk-

document beschreven aan de hand van een verkenning naar de uitvoeringspraktijk in tien gemeenten.

Werkdocument 90. Sociale activering. Een brug tussen uitkering en betaald werk, Ton van der Pennen, verkrijgbaar bij het SCP, bestellen of downloaden via de website: www.scp.nl/boeken/werkdocumenten

<

Bewoners zijn er klaar

Landelijke LSA bewonersdag

Op de Landelijke LSA bewonersdag in Arnhem lieten bewoners horen wat zij zelf doen op het gebied van integratie, veiligheid en jongeren en wat ze daarbij van de overheid verwachten. In twee workshops presenteerden bewoners hun initiatieven, projecten en oplossingen en werd gedebatteerd over de vraag hoe overheid en burgers kunnen samenwerken. In een derde workshop liet het jongerenplatform op een creatieve manier van zich horen. "De hoofdvraag is: hoe zit je in de bus?"

De meeste ludieke conclusies op de Landelijke LSA bewonersdag die op 15 maart werd gehouden in het Stadhuis van Arnhem, kwamen van Loesje. Met spreuken als "Inspraak over leefbaarheid, ik communiceer me al vier jaar suf", "Integratie, van moeten naar ontmoeten" en "Jongeren, verleid de macht tot een dansje" vatte Loesje de dag kort maar krachtig samen. Ook de oma van Loesje liet zich niet onbetuigd: "Mijn welzijnswerker vindt mij niet meer leuk, want ik wil niet meer vergaderen" en de Turkse buurman van Loesje vroeg zich af: "Integratie, is dat zoiets als samen-doe-dinges". Overheden en politici zijn zich er terdege van bewust dat inbreng van bewoners nodig is voor verbetering van de wijken, zo bleek deze dag. Hoe ze echter omgaan met alle initiatieven en ideeën van bewoners, is een tweede. "Macht aan het initiatief, met een beetje inspraak voor politici," sprak Loesje.

MACHT AAN HET INITIATIEF

MET EEN BEETJE
INSPRAAK VOOR
POLITICI

Loesje

INTEGRATIE

VAN MOETEN
NAAR ONTMOETEN

Loesje

Chris de Ronde, wethouder GSB in de gemeente Arnhem benadrukte het belang van samenwerking tussen overheid en bewoners. "De gemeentelijke overheid kan niet zonder wijkbewoners en omgekeerd. Wijkbewoners zijn specialisten die veel kennis hebben van hun wijk, de gemeente schept de randvoorwaarden waarbinnen de bewoners zoveel mogelijk hun problemen oplossen." Volgens De Ronde is de verhouding tussen gemeentelijke en centrale overheid in wezen niet veel anders. "Dat evenwicht zullen we steeds moeten bevesten. Niet teveel inmenging van bovenaf, maar ook niet te weinig." Te veel centraliseren leidt volgens hem tot verschralling en contactverlies met de dagelijkse praktijk, te veel decentraliseren tot versnippering van beleid en financiën.

Bewonersparticipatie
De nieuwe LSA-voorzitter Irene Verduin legt de aanwezigen kort de doelstellingen en wensen van de LSA uit. Ook Verduin gaat in op de samenwerking tussen bewoners en overheid. Dat die samenwerking nogal eens spanning oproept is volgens haar niet verwonderlijk. "Bewoners zijn horizontaal geor-

ganiseerd en bepalen zelf hoeveel tijd ze in iets willen steken. Gemeenten en instellingen hebben van alles vastgelegd in nota's. Toch moet er worden samengewerkt. Wat wij als bewoners naar voren brengen is: Geef ons de kans onze eigen organisaties en relaties op te bouwen, onze oplossingen te vinden en uit te voeren; professionele hulp in te huren die wij denken nodig te hebben." Bewoners hoeven niet per se op de eerste rang te zitten als het gaat om beslissingen, aldus Verduin. "Maar over de onderwerpen veiligheid en leefbaarheid, integratie en jongeren zijn wij als bewoners de eersten die op onze verantwoordelijkheid worden aangesproken." De bewoners zouden daar dan ook graag de middelen voor zien.

Het inmiddels zelfstandig geworden LSA zit volgens Verduin boordevol ideeën en plannen die het komend jaar zullen worden uitgevoerd. Zo is het LSA gestart met een jongerenplatform dat deze dag ook van zich zal laten horen. Verduin nodigt tot slot bewonersorganisaties die nog niet actief zijn in het LSA uit zich aan te sluiten. "We moeten het Grotestedenbeleid met zijn allen zo veranderen dat wij ermee uit de

voor!

**WE HEBBEN
TEGENWOORDIG
ALLEEN NOG
EEN ONTWIJKAGENT**

de buurman
van

Loesje

Taante, alias Jetty Mathurin,
cabaretière en dagvoorzitter.

Foto: Hans Haubrich

voeten kunnen en dat de overheid en instellingen zich aanbieden om in onze aanpak en onze oplossingen te participeren!"

Manifest

Van de Woonbond is consultant Sylvio Gaastra aanwezig om het manifest "Betaalbaar wonen in betere buurten" toe te lichten. De Nederlandse Woonbond wil met dit manifest een eigen actieprogramma presenteren. Hoofdpunten uit het manifest: betaalbare woningen van goede kwaliteit en meer zeggenschap voor huurders. Huurders moeten niet langer worden beschouwd als consumenten, maar ook als actieve bewoners. Woningcorporaties zouden zich bovendien meer moeten richten op hun primaire taak; goede huisvesting voor brede lagen van de bevolking (voor meer informatie over het manifest van de Woonbond zie pagina 12-13).

Grotestedenbeleid

Omdat minister Johan Remkes is verhinderd, neemt directeur Grotestedenbeleid Herman Scharman de honneurs waar. "Ik ga uit van het idee dat niemand beter weet wat er in zijn wijk moet gebeuren dan de

bewoner van die wijk." En dus moet volgens Scharman Den Haag niet op de stoel van de bewoner gaan zitten. Wel moet Den Haag de regelgeving zo maken dat bewoners de ruimte krijgen hun eigen buurt te verbeteren.

In het *Actieplan Grotestedenbeleid 2002-2009, Samenwerken aan de kracht van de stad* wordt de participatie van burgers, bedrijven en instellingen als een 'procesvoorwaarde' in het Grotestedenbeleid omschreven. Een werkgroep, waarin ook het LSA zitting heeft, moet deze plannen uitwerken. De bedoeling is te komen tot een praktisch product, zoals een handreiking, dat steden kunnen gebruiken om de betrokkenheid van bewoners te vergroten. "Met deze handreiking zullen steden zelf hun bewoners in staat stellen om hun voorstellen in te brengen bij het lokaal bestuur." Het beleidskader en de handreiking moeten het de bewoners ook mogelijk maken bij hun eigen gemeentebestuur aan de bel trekken over de manier waarop dat de betrokkenheid van de bewoners versterkt.

Workshop Veiligheid en Leefbaarheid

In deze workshops onder leiding van Jetty Mathurin komen vier projecten aan bod, waarna de aanwezigen discussiëren over twee stellingen.

Naar aanleiding van de stelling "Een flink deel van het GSB budget moet structureel worden vrijgemaakt voor bewonersinitiatieven op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. Bewoners moeten over de besteding daarvan kunnen beslissen", wordt betoogd dat overheid haar verantwoordelijkheid moet nemen als het gaat over veiligheid en leefbaarheid, maar ook bewoners bij beslissingen en beleid moet betrekken. Het gaat er bij de bestuurders aan tafel om het vertrouwen terug te winnen dat 'vergooid' is. Ook vertegenwoordigers van bewoners lopen tegen een cynische houding van bewoners aan: '...ze (de politiek) doet toch gewoon wat ze wil...' En [dus] heeft het voor bewoners geen zin om iets te willen doen. En inderdaad bestaat onder bewonersgroepen het gevoel dat ze 'zich suf communiceren' zonder al te veel resultaat. De stelling is bedoeld om GSB beleid van onderaf te ontwikkelen. Met een budget dichterbij de burger kan sneller resultaat

Illusionary Rockaz

Foto's Hans Haubrich

geboekt worden. Toch verdwijnen voorstellen van bewoners nog teveel in de beleids molen. Verder kan de controle op de GSB-middelen beter. Bewoners waarschuwen dat zij 'project-moe' zijn, het wordt tijd voor meer langetermijn beleid.

De tweede stelling in deze werkgroep *Bewoners willen meebeslissen over de politiek in hun wijk* is aanleiding tot een discussie over de ondoorzichtigheid in de uitgaven van het GSB (komt het geld wel op de goede plek) en de roep om 'beleid van onderaf', meer burgerinitiatief. Minder projecten en meer structurele aanpak. Meer verantwoordelijkheid voor de burger, ook in de budgetten. Uit het publiek komt nog een vrij heftige roep om te blijven benoemen waar het eigenlijk om gaat: ongelijkheid die armoede en verpaupering meebrengt, onderwijsachterstand, educatieve en culturele ongelijkheid, huisvestingsproblemen en inkomensproblemen.

Workshop Integratie
Guilly Koster, gespreksleider van de workshop Integratie, is tijdens zijn introductie duidelijk over de spelregels: heb respect voor elkaar! Respect, deze term valt regelmatig in de discussie over integratie. Maar ook de

woorden acceptatie, inburgering, verplichting. Het blijkt lastig te zijn om een eenduidige verklaring voor het woord integratie te vinden. Het is een woord met vele betekenissen, een woord dat verschillende gevoelens en gedachten op kan roepen. De meningen staan soms haaks op elkaar, op sommige momenten laait er een felle discussie op. Deze workshops leiden niet tot een gemeenschappelijke breed gedragen definitie van de term integratie, wel tot het besef dat integratie een zaak is van ons allemaal! Ook in deze workshop komen vier projecten aan bod, waarna wordt gediscussieerd over twee stellingen:
Inburgeren moet leuk zijn. Alleen verplichtingen dragen niet bij aan een goed sociaal klimaat in de wijk. Daarom moet elke wijk beschikken over een vrij besteedbaar inburgeringsbudget

Algemeen gesteld moet de overheid middelen aanwenden om integratie te kunnen bewerkstelligen. Het is de taak van de gemeentes om geld beschikbaar stellen en een klimaat te scheppen voor integratie. De lokale bestuurders lichten toe dat er in veel gemeentes gewerkt wordt met wijkbudgetten, waarvoor aandachtswijken in aanmerking kunnen komen. De meningen over de vraag of inburgering inderdaad leuk kan zijn lopen uiteen. Uit veel reacties blijkt dat

door samen dingen in de wijk te doen het leuk kan zijn om in te burgeren. Belangrijk is het doorbreken van het hokjes denken en aandacht hebben voor de belangen van iedereen in de wijk. Contact tussen wijkbewoners over alledaagse dingen werkt beter als inburgeringscursussen. Bewoners geven aan dat in het dagelijks leven integratie betekent meedoen, dat je samen met elkaar zaken oppakt. Taal is daarbij een heel belangrijk middel. Multicultureel betekent dat iedereen moet meewerken. Inschrijven, elkaar ruimte geven en misschien ook wel uitburgeren door autochtonen. In de discussie over integratie wordt het woord moeten veel te veel gebruikt. Het is beter om moeten te vervangen door willen.
De tweede stelling: *Kiezen voor wonen en leven in Nederland is niet vrijblijvend.* Iedereen heeft ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid, geldt niet alleen voor Nederland, maar voor iedere samenleving, zo valt te beluisteren in de workshop.

Workshop Jongeren
De thema's in de de workshops over jongeren zijn: de communicatie tussen ouderen en jongeren en het imago van jongeren en hun wijken.
De communicatie tussen ouderen en jongeren laat veel te wensen over, zo blijkt in de workshop. Jongeren willen graag in gesprek

Foto: Marion van Beurden

heer Herman Scharltman,
directeur Grote Stedenbeleid,
Ministerie van Binnenlandse
Zaken

Directeur Grote Stedenbeleid Herman Scharltman

met ouderen om zo allerlei misverstanden uit de weg te ruimen en overlast tegen te gaan. Ook het gebrek aan een eigen ruimte zorgt ervoor dat jongeren nergens terecht kunnen.

De deelnemers worden 'mee op reis genomen' door het jongerenplatform en het is de rol van het panel om vanuit hun positie reacties te geven op de ideeën die naar voren gebracht worden.

Gedurende de workshop die de jongeren hebben voorbereid gaan de deelnemers op reis in een fictieve bus. Hierna volgde een paneldiscussie over een aantal stellingen. Met de eerste stelling *Jongeren willen veel, maar doen zelf niets*, was niemand van de aanwezigen het eens. Een klein deel vond de stelling wel herkenbaar, want hij is zo te veranderen in: Burgers willen veel, maar doen zelf niets. Veel burgers zijn niet bereid ergens tijd in te steken. Bovendien hebben burgers het gevoel dat ze een achterstand op de ambtenaren hebben. Maar burgers vergeten vaak dat ze als bewoners ervaringsdeskundigen uit de wijk zijn.

Ook met de tweede stelling *'Hangjongeren' zijn vaak dom en ongeschoold*, was niemand het eens. Een deel snapte de stelling wel. Jongeren vinden trouwens zelf niet dat ze 'hangen', maar zien het meer als samen kletsen en ontspannen. Als er meer met elkaar wordt gecommuniceerd wordt, ontstaat er

vaak van beide kanten begrip voor de situatie, waardoor het probleem geen probleem meer is.

Grootste probleem is vaak, zo bleek uit de derde stelling (*Voor de media en de overheid zijn jongeren bijna allemaal hetzelfde*) dat er **over** de jongeren wordt gepraat en niet **met** de jongeren.

Met de stelling *Jongeren hebben (recht op) verantwoordelijkheid* begon een discussie over levenservaring en snotneuzen.

Jongeren moeten niet vergeten dat tegenover rechten ook plichten staan. Ouderen moeten samen met de jongeren kijken naar wat ze vroeger zelf gewild zouden hebben. De meeste aanwezigen vonden bij de vijfde stelling (*Problemen van de jongeren en hun negatief imago is het probleem van de jongeren zelf*) dat ook de ouderen kunnen bijdragen aan het veranderen van het imago van de jongeren. Ouderen kunnen de jongeren faciliteren: zij hebben de netwerken om jongeren met anderen in contact te brengen en kunnen de regie voeren, terwijl de jongeren dingen uitvoeren.

De volgende versnelling

In een tweede workshop werd gekeken hoe de bus in de volgende versnelling kan worden gezet. Het is de bedoeling de communicatie tussen jong en oud te verbeteren. Naar elkaar luisteren is heel belangrijk. We

moeten eens stoppen met het vormen van twee kampen, dus geen 'wij' en 'zij' of jong en oud meer, maar samen de problemen aanpakken.

Aan de aanwezigen word gevraagd om een aantal obstakels onder woorden te brengen, volgt een waslijst van begrippen, waaronder onbegrip, vooroordelen, tolerantie, respect, angst, normen en waarden van huis uit meekrijgen, actie-reactie, opvoeding, aanvaarding/acceptatie, discriminatie, zeuren, stigmatiseren, vandalisme, egoïsme, verveling, te druk/te vol, te weinig openheid, uitschelden. Op de vraag aan welke obstakels iedereen zelf iets zou kunnen doen, volgt het antwoord dat dat op alles is, misschien alleen aan 'normen en waarden van huis uit meekrijgen' niet. Ieder mens is anders. De hoofdvraag is: Hoe zit je in de bus? Ben je alleen geïnteresseerd in de eindbestemming of wil je de reis ernaar toe zo aangenaam mogelijk maken voor jezelf en de anderen? Iedereen zal moeite moeten doen om zijn of haar eigen verantwoordelijkheid te nemen. Kort door de bocht gezegd: begin bij jezelf en verbeter dan de wereld.

Met medewerking van Diana van Oort, André van Vught, Finygriet Hexspoor en Jeanet Mourik

<

Praktijkcursus 'Dorpsplannen maken' Werk contactambtenaar voor dorpen nog vrolijk

Steeds meer gemeenten stimuleren dorpen plannen en projecten te bedenken. Ze benoemen een contactambtenaar voor dorpen of dorpencoördinator die er niet alleen voor moeten zorgen dat dorpen initiatief ontwikkelen, maar ook dat er vervolgens wat met die plannen en projecten gebeurt. Op dat vlak wordt veel vooruitgang geboekt, zo bleek tijdens de praktijkcursus 'Dorpsplannen maken'.

Voor het maken van dorpsplannen of dorpsvisies is een doordachte systematiek beschikbaar. Ook zijn er voldoende instrumenten om maatwerk per dorp te leveren. Echter, als het erom gaat de plannen een vervolg te geven, blijkt dat daarvoor binnen sommige gemeentelijke organisaties nog te weinig ruimte is. Dat geldt zowel voor de manier waarop de raad of het bestuur erop inspeelt, als voor de middelen en de algemene houding binnen de organisatie. Deze punten kwamen naar voren tijdens het eerste deel van de door het LCO verzorgde praktijkcursus 'Dorpsplannen maken' in de Oost-Groningse gemeenten Reiderland, Scheemda en Winschoten. Deelnemers aan de cursus waren contactambtenaren voor de dorpen, een dorpencoördinator en medewerkers van de gemeentelijke Welzijnsinstellingen die de dorpen begeleiden bij het maken van een dorpsplan. De cursus 'Dorpsplannen maken' is door het LCO-Zwolle opgezet als onderdeel van de provinciale activiteiten in het kader van

Lokaal Sociaal Beleid. De cursus is uitgevoerd in samenwerking met de Vereniging Kleine Dorpen Groningen (VKDG) en ontwikkeld en gegeven door het bureau COM-MON.

In de Provincie Groningen zijn al verschillende dorpen die een dorpsplan hebben ontwikkeld, dus kon van deze ervaring gebruik worden gemaakt. Mevrouw Tangerman vertelde hoe men in Kiel-Windeweer te werk is gegaan en hoe er nu een vervolg wordt gegeven aan de plannen.

Oefenen

Doel van het eerste deel van de cursus (drie bijeenkomsten) was om de interactieve aanpak die inherent is aan het maken van dorpsplannen, te verduidelijken en de instrumenten voor het maken van een plan niet alleen te bespreken maar er ook mee te oefenen. Zo werd er een situatie nagespeeld om ideeën door middel van een brainstorm te inventariseren. Deze werd vergeleken met andere technieken waaronder de enquête of keukentafelgesprekken. Vervolgens werden de plussen en minnen van de verschillende technieken besproken, vooral de manier waarop draagvlak voor een plan kan worden gecreëerd bij de dorpsbewoners maar ook bij de overheid. De deelnemers hebben een veel gebruikt stappenplan uitgezet in de tijd waarbij bleek dat er gauw zes tot acht kalendermaanden mee zijn gemoeid. Ze moesten verder specificeren wat de voornaamste aspecten zijn die behandeld moeten worden in een plandocument, en aangeven welke niet aan de orde zijn.

Specifieke rolverdeling

Uit de onderlinge discussie kwam naar voren dat de contactambtenaar vaak geen

rol heeft in het maken van het dorpsplan als zodanig; dat is de verantwoordelijkheid en taak van het dorp of van de dorpsorganisatie. De gemeente moet wel op de hoogte zijn en blijven. Het dorp wordt begeleid door iemand van de Welzijnsstichting, al dan niet op verzoek van de gemeente. In Oost-Groningen komt een groot deel van de begeleiding voor rekening van de VKDG die hiervoor een contract afsluit met de desbetreffende gemeente en het dorp. De gemeente subsidieert die begeleiding en een deel komt uit provinciale fondsen. Mevrouw Vellema, coördinator van de vereniging, legde uit hoe de VKDG dergelijke contracten aangaat en uitvoert.

Follow-up

Voor de uitwerking en realisering van onderdelen van het plan is de gemeente de eerste en belangrijkste partner en vaak ook initiatiefnemer. Illustratief was, dat het voorbeeld van het plan van Kiel-Windeweer weliswaar enthousiast door de gemeente was ontvangen, maar dat het dorp de gemeente moest uitnodigen voor een gesprek om de gemeente daadwerkelijk iets met het plan te laten doen. Er is nu onder meer een meerjarig budget voor het dorp gereserveerd en regelmatig overleg.

Just bij die overschakeling naar de uitwerking en uitvoering blijkt de gemeentelijke organisatie op allerlei niveaus te kort te schieten, zo bleek uit een eerste inventarisatie van de problemen die de dorpen contactambtenaren in hun werk tegenkomen. Eigenlijk geldt dat ook al voor de manier waarop door de gemeente een begin wordt gemaakt met een dorpsbeleid. Is soms de functie van contact ambtenaar of coördinator maar heel summier omschreven, in veel

Dorpsplannen maken'

g weinig ingebed

gevallen is het niet duidelijk wat nu de verhouding van deze ambtenaar is tot de rest van het apparaat en wat het eventuele mandaat is, niet alleen richting de dorpen, maar ook naar de mensen in de eigen organisatie. In de praktijk moet de functie 'erbij worden gedaan'.

Een gemeente laat bijvoorbeeld na om een (financiële) voorziening te maken voor de follow-up die cofinanciering van een project mogelijk maakt of een dorp in staat stelt zelf een plan uit te werken of te realiseren. 'Je moet de plannen en projecten wel honoreren, wil je teleurstelling voorkomen,' vindt één van de deelnemers. 'Je bent een dorp voor jaren kwijt als je er niet een succes van maakt.' Er wordt vaak te gemakkelijk door de gemeente besloten om het maken van dorpsplannen te stimuleren, concludeerden de deelnemers. Vandaar het voorstel uit de deelnemende groep om te kijken of er gezamenlijk iets gedaan kan worden om de eigen organisaties, de collega-ambtenaren, de wethouders maar zeker ook de raadsleden wat meer en beter te laten nadenken over de consequenties die de organisatie moet trekken.

Evaluatie

'Om een interactieve manier van werken kun je in deze tijd niet meer heen,' aldus een deelnemer. Dorpsplannen maken is een goede insteek. De technieken, die je aangeleerd krijgt in de cursus zijn niet alleen van toepassing bij het maken van dorpsplannen, maar zijn bruikbaar voor andere manieren van interactief werken. In de intervisie bijeenkomsten, die het komende halfjaar als tweede onderdeel van de cursus voorzien zijn, zal wat nader ingegaan worden op allerlei praktijk ervaringen en problemen. <

Zorgen voor elkaar in de wijk

Expertmeeting vermaatschappelijking van de zorg

In samenwerking met het Landelijk Centrum Opbouwwerk organiseerde de Bredase welzijnsinstelling Vertizontaal op 13 maart 2003 een expertmeeting over de vraag 'welke specifieke bijdrage het welzijnswerk kan leveren aan de vermaatschappelijking van de zorg voor ouderen, gehandicapten en psychiatrische patiënten die steeds meer (moeten) wonen in een gewone straat in een gewone wijk'.

Het welzijnswerk volgt al geruime tijd de ontwikkelingen naar een samenleving waarin ouderen, gehandicapten en psychiatrische patiënten -ondanks gebreken- in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. De overheid en landelijke kennis- en ontwikkelingsinstituten ondersteunen en faciliteren het denken over de gewenste richting van deze ontwikkelingen. Het wijkconcept, en het gebiedgericht samenwerken van formele en informele organisaties, krijgen hierin alle aandacht. Ook het wijkgericht werken als methodische aanpak voor wijkopbouwwerkers zal met de komst van nieuwe specifieke groepen onder spanning komen te staan. De vraag is in hoeverre wijkbewoners van bijvoorbeeld herstructureringswijken of oude naoorlogse volkswijken bereid zijn nieuwe groepen als gehandicapten, ouderen, ex-psychiatrische patiënten en ex-delinquenten in 'hun wijk' op te willen nemen. Samenwerking tussen organisaties in deze wijken is dan ook noodzaak geworden. Het welzijnswerk maakt zich zorgen over de beperkingen van faciliteiten en instrumenten die nodig zijn om een kwalitatieve bij-

Foto: Nieuwsblad van het Noorden, Wladimir van der Burch

drage te kunnen leveren aan de vermaatschappelijking van de zorg. Wellicht zullen de deskundige bijdragen tot nieuwe impulsen leiden voor de aanpak van deze problematiek. Waar het om gaat is dat mensen zich in hun eigen omgeving veilig kunnen voelen.

Community care

"Maatschappelijke reïntegratie en vermaatschappelijking zijn eigenlijk rare begrippen," zei Jean Pierre Wilken, lector aan de Faculteit Sociaal Agogische Opleidingen van de Hogeschool Utrecht, in zijn inleiding. Hij wees op associaties met grenzen trekken, beperkingen en uitsluitingen en op het belang van 'community care' (zorg buiten gemeenschap) en 'community support' (zorg binnen gemeenschap). Aan community care zijn voorwaarden gebonden. In de eerste plaats is een langere-termijn visie noodzakelijk. Wat willen we met en zonder elkaar bereiken? Hoe kijken we naar anderen en hoe kijken anderen naar ons? Het is ook goed om je ervan bewust te zijn dat de miserie van het welzijnswerk van oorsprong is gericht op het bieden van support, gemeenschapsopbouw en faciliteiten. Het welzijnswerk is ervaren in gemeenschapsopbouw, burgerschapsvorming en het stimuleren van bewoners hun kwaliteiten te herkennen om daadkrachtig(er) te kunnen handelen.

Zorgafhankelijke wijkbewoners

Loes Meijer van het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW) presenteerde in haar inleiding het rapport 'Een eigen huis en altijd iemand in de buurt'. In de analyse van Meijer betekent vermaatschappelijking van de zorg dat steeds meer ouderen en mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische handicap in een eigen huis willen wonen. Met zorg, ondersteuning en diensten op maat, maar vooral ook in een buurt waar ze zich veilig en welkom voelen en waar ze contacten hebben met anderen. Tevens wijst zij op vragen die welzijnswerkers zich zouden moeten stellen als 'wat willen deze nieuwe wijkbewoners' en 'wat zijn de concrete vragen achter al deze vragen'. Dit vereist van welzijnswerkers dat ze zich verdiepen in de problematiek en in het domein van wonen, welzijn en zorg.

Welzijnswerkers op wijkniveau worden met landelijke ontwikkelingen en issues geconfronteerd, vraagstukken als wonen en zorg op maat, het invoeren van persoonsgebonden budget, extramuralisering, community care, modernisering van de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) en breed wonen. Steeds meer zien we vernieuwingen in de aangeboden welzijnsdiensten, zoals maaltijdverstrekking, ouderenvervoer, informatie, advies begeleiding cliënt en mantelzorger. De 'nieuwkomers' in de wijk

Het welzijnswerk met zijn kennis van wijk en buurt, van relaties en wijkprocessen heeft een belangrijke taak in de vermaatschappelijking van de zorg.

laten zien dat ze behoefte hebben aan sociale contacten. Netwerkontwikkeling en netwerkonderhoud zijn daarbij van belang. Breed de netwerken uit en schep samenwerkingsverbanden, aldus Meijer.

Welzijnswerk heeft belangrijke functie in bij elkaar brengen actoren

De potentie van lokale aanbieders van welzijnsdiensten is groot en divers. Van sociaal cultureel werk, opbouwwerk, maatschappelijk werk tot thuiszorg, huisarts en woningbouwcorporatie, lokale belangenorganisaties, kerken en categorale steunpunten (mantelzorgers). Het welzijnswerk heeft een belangrijke functie in het bij elkaar brengen van de diverse actoren op het beperkte speelveld.

De belangrijkste wenken voor de lokale partijen zijn visieontwikkeling en ambities, samenwerken, ondernemerschap, verwerving van nieuwe competenties en het benutten van elkaars mogelijkheden. De belangrijkste bijdragen van het welzijnswerk in deze zijn het opsporen van vragen van kwetsbaren en het ontwikkelen van een integraal aanbod. Wijkwelzijnswerkers kunnen een functie krijgen in het makelen tussen vraag en aanbod van welzijnsdiensten en de leveranciers van deze diensten. Zij hebben ook bewezen om informele zorg

(vrijwilligers en mantelzorgers) te kunnen organiseren of te ondersteunen. Juist voor de nieuwkomers is het wijkwelzijnswerk een uitstekend instrument om draagvlak en draagkracht in de buurt te kunnen stimuleren.

Bredase model

De gemeente Breda heeft het Verwey Jonker instituut benaderd om in Breda onderzoek te doen naar de ontwikkelingen van levensloopbestendige wijken in Breda. Het Bredase model wordt (landelijk) alom geprezen om haar uitgangspunt van 'Geschikt Wonen voor Iedereen' (het GWI-model). Wat maakt het Bredase model nu zo bijzonder? Het GWI wil mensen een alternatief bieden voor opname in grootschalige woonvoorzieningen als verzorgingshuizen. Het GWI-model kenmerkt zich door een geïntegreerde aanpak op wijkniveau. De voorgestelde voorzieningen liggen op drie gebieden: wonen (voldoende geschikte en aangepaste woningen), woonomgeving (toegankelijkheid van de buitenruimte en vervoer) en zorg, dienstverlening en welzijn.

In het model zijn criteria opgesteld voor wonen en voor zorgarrangementen, in de zin van 'tenminste zo veel van die en die voorzieningen moeten in de wijk aanwezig zijn'. Kwantitatieve normen dus, over gewenste capaciteit. Voor welzijn ontbreken

die. Bij voorzieningen op het gebied van wonen, woonomgeving en zorg zijn de zaken transparanter. Iemand die niet kan lopen is gebaat bij een toegankelijke woonomgeving om zich bijvoorbeeld in een rolstoel te kunnen verplaatsen.

Bij wonen en thuiszorg gaat het om individuele voorzieningen, bij welzijn (soms) om collectieve voorzieningen, zoals accommodaties op sociaal cultureel en recreatief gebied. Het model voor levensloopbestendige wijken is te beschouwen als een 'welzijn-verhaal' waardoor de sociale contacten in de buurt aan kunnen worden gehouden. Met andere woorden, prettig wonen is buitengewoon bepalend voor het welzijn.

Klaas Gorter, senior onderzoeker bij het Verwey Jonker instituut, concludeert dat de centrale vraag van deze expertmeeting over vermaatschappelijking en de rol van het welzijnswerk, minder nieuw is dan soms met termen als extramuralisering, vermaatschappelijking van de zorg en community care wordt voorgesteld. Ook nu woont een overgroot deel van de genoemde groep mensen in een gewone straat in een gewone wijk, in aanmerking nemend dat ongeveer eenderde deel van de bevolking tot de categorieën ouderen en gehandicapten behoort. Het welzijnswerk bedient deze groepen al jaren. Het antwoord moet vooral komen uit de

professionele deskundigheid en competentie die het welzijnswerk heeft opgebouwd. Wel is het aanbod mogelijk aan te scherpen door meer informatie te verzamelen over de (hulp)vrager en zo op gewenste functies. In het Bredase model (GWI-model) wordt een infrastructuur voor zorg- en dienstverlening voorgesteld, met een zorgkruispunt, een informatie- en adviespunt en activiteitencentra. Er is na te gaan in hoeverre de gewenste functies daar zijn in te bouwen. Klaas Gorter beëindigde zijn presentatie met het advies voor flexibiliteit. In de loop der tijd kan blijken dat het aanbod niet meer goed aansluit. Met een goede signalering van binnengekomen vragen en problemen is na te gaan of er bijstelling nodig is. Met andere woorden het systeem moet worden bijgehouden. Ook hierin heeft het welzijnswerk een taak.

Na de pauze spitste de discussie zich toe op de volgende statements en vragen:

- * burgers met beperkingen hebben recht op volwaardig burgerschap in de samenleving;
- * het huidige zorgsysteem moet handelen van verkokerde zorg naar integrale wijkzorg
- * zorgaanbieders zijn eerste probleemhouders;
- * volwaardig burgerschap moet een zaak worden van gezamenlijke probleemhouders (aanbesteding zorg, wonen en welzijn, bewoners in de wijk accepteren en integreren en de gemeente);
- * kerntaak welzijnswerk (analyse van maatschappelijke processen, ondersteuning bieden aan groepen die hulp nodig hebben en bij maatschappelijke participatie concrete activiteiten bieden);
- * welzijnswerk niet reagerend maar proactiverend;
- * in vermaatschappelijk ligt een belangrijke taak, kans voor het welzijnswerk vanwege de kennis over de wijk en de buurt, relaties en wijkprocessen.

Het ontbreekt het welzijnswerk aan bruikbare handvatten. Handvatten om wijken leefbaar te maken en gevoelens van onveiligheid bij wijkbewoners weg te nemen. Want tussen sociale afhankelijkheid en leefbaarheid -of liever: onleefbaarheid- in wijken bestaat een duidelijk verband. Daartegenover leent de ene buurt of wijk zich beter voor extramuralisering dan de andere. De inleiders en praktijkdeskundigen stellen tijdens de discussie enkele malen de

regie-rol van de plaatselijke overheid (gemeente) aan de orde. Ook zij vragen zich thans af of die rol duidelijk en concreet genoeg is. Soms ervaren beiden dat de gemeente in onvoldoende mate zicht heeft op de problemen van nieuwe bewoners in de wijk.

Samenwerking

Ook de samenwerking tussen instellingen en bewoners laat te wensen over. De actualiteit van de wijkaanpak laat zien dat in sommige wijken en buurten samenwerking eerder afstoot dan absorbeert. Bewoners wenden zich meer af van gemeenten en professionele instellingen. Dagvoorzitter Harrie Kemps, directeur van de Provinciale Raad voor de Volksgezondheid en Maatschappelijke Dienstverlening in Noord Brabant, brengt naar voren dat het welzijnswerk niet reactief maar proactief moet optreden. Proactief wil zeggen dat wijkwelzijnswerkers afspraken maken met een gemeente en vooral wijzen op wijkontwikkelingsprocessen en ontwikkelingen in de regio: grensoverstijgend werken is op zijn plaats. Aanknopingspunten moeten worden gezocht in bestaande burgerinitiatieven. Het beleid afstemmen op nieuwe groepen vereist echter ook dat het eigen aanbod van het welzijnswerk wordt aangepast. Voorkomen moet worden dat het wijkwelzijnswerk een 'projectenfabriek' wordt.

De gemeente zal haar regierol concreter moeten vervullen, daarover is iedereen het eens. De gemeente heeft een belangrijke rol in het laten maken van wijkanalyses, het aanbod van welzijnsdiensten en activiteiten, het onderscheid in rollen en taken van de diverse instellingen. Het wezenlijke in de vertaling van haar regierol is dat de gemeente laat nagaan wat er per wijk op maat georganiseerd moet worden. Een stapsgewijze aanpak is het devies: eerst groepen identificeren, dan hulp op maat verlenen. De uitvoering daarvan is ook typisch een taak van het welzijnswerk. De gemeente moet zorgen voor een brede inzetbaarheid op terreinen van welzijn, wonen en zorg; verschillende partners bij elkaar brengen en samenwerking in samenhang tot stand brengen; en specifieke projecten ontwikkelen en faciliteren.

Conclusies

Harrie Kemps vat de discussie als volgt samen:

- * Het welzijnswerk in de wijk moet een afspiegeling zijn van de vraag in dorpen en steden; gedegen wijkanalyses zijn vereist.
- * Twintig procent van de bewoners voelen zich in bepaalde wijken onveilig. Laten we voorzichtig zijn met concluderen dat Nederlandse wijken onveilig zijn, we kunnen ons ook onveilige gevoelens aanpraten
- * Het meest moeilijke van het welzijnswerk is het identificeren van nieuwe groepen. Werken aan een samenhangende vangnet door instellingen biedt daarvoor oplossingen.
- * Zorgaanbieders plannen maar wat, een regierol van de gemeente zou de onsamenvang in de plannen van de zorgaanbieders tegen kunnen gaan. De regierol van de gemeente moet zich richten op het stimuleren van een gezamenlijk probleemhouderschap
- * Er is budget nodig om nieuwe groepen in wijken op te kunnen vangen
- * Er zal op onvoorziene middelen bespaard dienen te worden om een nieuwe functie van kennisontwikkeling mogelijk te maken

Kerntaak van het welzijnswerk is het werken aan samenhang in wijken. Bovendien pleit Harrie Kemps voor samen werken en samenwerking tussen gemeenten en welzijnsorganisaties. Verticaal-directeur Willem Brandt sloot de middag met een tevreden gevoel af. Wat hem betreft liggen er voor Breda zeker nieuwe uitdagingen.

Drs. Rein J.J. Sohilait is beleidsmedewerker multiculturele wijkontwikkeling bij Forum, instituut voor multiculturele ontwikkeling

Samenvatting: Sylvia van Zanten, LCO

1) Innovatieprogramma Wonen en Zorg (Loes Meijer, Piet Driest, IWZ-Vebo, Utrecht), NIZW, november 2002

<

Sociaal en fysiek in evenwicht

De drie landelijke kenniscentra, KEI stedelijke vernieuwing, X-S2/Kennisnetwerk Sociaal Beleid en Kenniscentrum Grote Steden organiseren dit jaar het project 'Sociaal en fysiek in evenwicht? Nieuwe impulsen voor de samenwerking tussen het sociale en het fysieke domein'.

Bij herstructurering en grotestedenbeleid komt de samenwerking tussen het sociale en fysieke domein nog steeds onvoldoende uit de verf. De verschillen tussen beide domeinen zijn inmiddels ruimschoots bekend, de knelpunten die daardoor in de praktijk ontstaan ook. Maar de vraag blijft welke kennis, ondersteuning, capaciteiten en instrumenten partijen nodig hebben om impasses bij de samenwerking te voorkomen en verschillen in werkwijze en cultuur te overbruggen. Wat is nodig om van moeilijke samenwerkingsrelaties duurzame samenwerkingsverbanden te maken? Over deze vraagstukken organiseren de drie ken-

niscentra dit jaar gezamenlijk het project *Sociaal en fysiek in evenwicht*.

Het project bestaat uit:

- * een debatbundel met visies, oplossingsrichtingen en strategieën voor het ontwikkelen van duurzame coalities tussen het fysieke en sociale domein;
- * een landelijk congres eind november 2003 waar de auteurs van de debatbundel hun visies toelichten en het debat gevoerd wordt tussen wetenschappers, professionals en bestuurders en tussen vertegenwoordigers uit het sociale en fysieke domein;
- * een toekomstagenda met de debatuitkomsten voor ministeries, onderzoeks- en kennisinstellingen.

Essays

De drie kenniscentra roepen onderzoekers, bestuurders, beleidsmakers, adviseurs en andere deskundigen op hieraan een bijdrage te leveren. Wie praktijkgericht onderzoek heeft gedaan naar de samenwerking tussen het sociale en fysieke domein, wie ervaring heeft met samenwerkingsprojecten op het snijvlak van het fysieke en sociale domein en/of wie een visie heeft op veranderingen die de samenwerking nieuwe impulsen kunnen geven, wordt uitgenodigd zijn of haar bevindingen in een essay samen te vatten.

Een jury, met prof. Dr. J.W. Duyvendak als voorzitter selecteert uit de inzendingen zes

tot acht essays die uitgegeven worden.

Tijdens het landelijk congres eind november 2003 vindt de presentatie van deze publicatie plaats. Deadline voor *aanmelden van essays is 1 juni 2003 en de deadline voor het inzenden van essays is 15 juli 2003*.

Het inzenden van een essay biedt auteurs de kans hun visie in een landelijke uitgave van drie grote kenniscentra te publiceren; zij kunnen daarbij rekenen op landelijke publiciteit en belangstelling. Ook worden zij uitgenodigd om samen met andere koplopers en vooraanstaande onderzoekers een toekomstagenda voor verbetering van de samenwerking op te stellen die breed wordt verspreid onder ministeries en onderzoeks- en kennisinstellingen.

Meer informatie

Meer informatie over het project, de oproep voor het opstellen van essays (inhoud, richtlijnen en aanmeldingsformulier) en de drie organisatoren zijn te vinden op

www.kcgs.nl,

www.x-s2.nl,

www.kei-centrum.nl of bij:

Gerben Helleman,

KEI, kenniscentrum stedelijke vernieuwing,

tel: 010 - 282 50 88,

e-mail: helleman@kei-centrum.nl

<

Intermediairs allochtone ouderen

Intermediairs zijn bruggenbouwers tussen een (allochtone) doelgroep en een (Nederlandse) instelling. Het is een verzamelnaam voor buurtmoeders, contactouders, (gezondheids)voorlichters eigen taal en cultuur (Vetc), et cetera. Sinds enige jaren zijn er ook intermediairs oudere allochtonen.

Bij Forum is in samenwerking met het NIZW het verslag verschenen van een netwerkbijeenkomst op 12 december 2002. Dit verslag geeft een beeld van de intermediair oudere allochtonen, een functie die ook toepasbaar is voor andere (moeilijk bereikbare) doelgroepen en werkterreinen.

Verslag netwerkbijeenkomsten intermediairs allochtone ouderen, Lidwien Smit en Firiël Suijker, Forum, secretariaat Zorg en Welzijn, Postbus 201, 3500 AE Utrecht.

Telefoonnummer: 030-297 4321

www.forum.nl

<

Bewoners leren door en

Opbouwwerkers, natuur- en milieu- educatieve medewerkers en gemeentelijke bestuurders ontmoeten elkaar op een bijzonder bijeenkomst. 'Aan de slag met Duurzaamheid in de wijk' werd georganiseerd vanuit het samenwerkingsproject van het Landelijk Centrum Opbouwwerk, Lamigo, Prisma Brabant en het Provinciaal Consulentenschap NME Brabant.

In drie Brabantse projecten hebben deze organisaties de samenwerking tussen het opbouwwerk en het natuur- en milieueducatieve (NME) werk gestimuleerd. Medefinanciering door VROM maakte deze provinciale samenwerking mogelijk. De resultaten van deze projecten in Oss, Breda en Den Bosch vormden het uitgangspunt op de bijeenkomst van het Ervaringsnetwerk Duurzaamheid in Praktijk in de Wijk die op 26 september 2002 werd gehouden in Tilburg.

In vier workshops, te weten:

'Energiebesparing door wijkbewoners', 'De functie van de school in de wijk',

'Duurzaamheidsinitiatieven van onderop in de wijk' en 'Duurzaamheid op het platteland' werden de Brabantse projecten toegelicht en uitgediept met de hulp van ervaringen elders. Hieronder de voornaamste conclusies.

Top-down of bottom up?

NME'ers moeten niet de fout maken te denken dat aansluiting zoeken bij het opbouwwerk en bewonersgroepen hetzelfde is als van-onderop-werken. Zo werd geprobeerd ecoteams te promoten onder ouderen. Deze waren woedend over het idee dat zij hun levenswijze zouden moeten veranderen

met als doel de verwarming een graadje lager te kunnen zetten. "Wie zijn jullie om ons dat te vertellen," was de reactie. Communicatie is het sleutelwoord. Er zijn altijd bruggenbouwers nodig om de afstand tussen overheid, (markt)partijen en burger te verkleinen en het netwerk in de wijk aan te spreken. Dit proces moet goed gefaciliteerd worden. De NME kan hierbij gebruik maken van de intermediaire functie van het opbouwwerk.

Moet duurzaamheid worden verpakt?

Het gaat eerder om de vertaling, duurzaamheid is een leeg begrip. Mondiale toekomstbeelden moeten worden teruggebracht tot leefbaarheidsaspecten in de wijk. Als probleemjongeren voor bewoners een thema is, ga je daarmee aan de slag. Wat begon met een eenvoudig buurtinitiatief voor hangjeugd lijkt in Den Bosch-Oost uit te groeien tot een opeenvolging van activiteiten die de wijk groener en leefbaarder gaan maken. Buurtbewoners, schoolbestuurders, provinciemedewerkers en gemeenteambtenaren scharen zich inmiddels achter de 'leefbaarheidsprojecten' van Stichting Oosterhoeve. Een dierentuintje, paddenpoel, kabouterbos, vliedertuin en een picknickplein in Den Bosch-Oost al rijker. En als het meezit wieden scholieren volgend voorjaar onkruid tussen de jonge aanplant in hun schooltuintjes. Toch brengt ook hier de verkokering van het ambtelijk apparaat de betrokkenen soms tot wanhoop.

Milieu is niet het eerste waar je aan denkt bij opbouwwerk

Leren van succes, falen en dilemma's.

Ken je doelgroep! Niets is zo funest als met een rugzak vol goede bedoelingen 'de wijk in te gaan'. Bewoners weten prima wat ze zelf willen, geef hen de ruimte voor zelfredzaamheid. Steek dan ook geen energie in 'trekken en sleuren' aan mensen die niet willen. Een 'deur-tot-deur aanpak' was bijvoorbeeld cruciaal voor het welslagen van het project in Oss. De opbouwwerker van Diagonaal stond met een caravan in de wijk.

zo werd het gesprek op gang gebracht. Een kwart van de bewoners heeft een gratis maar deskundig advies over energiebesparende maatregelen ingewonnen. Momenteel worden offertes van bedrijven vergeleken om groepskortingen te bedingen. De crux van de Osser aanpak zit hem erin dat het advies breder is dan gebruikelijk: ook klachten en wensen over de leefomgeving zijn geïnventariseerd, zoals met betrekking tot verkeer, straatverlichting, sociale veiligheid enzovoort. Milieu is niet het eerste waar je aan denkt bij opbouwwerk. In deze 'methodiek wijkaanpak' is er ook voor bewoners iets te winnen; de straat is meer een buurtje geworden. De mensen weten elkaar weer te vinden.

Past aanbod bij vraag bewoners?

Als opbouwwerker moet je in staat zijn creatieve links te leggen, vooral als het NME vindt dat sturen naar een meer duurzame richting ook een taak is. Soms zitten dingen onverwacht mee. Het Brabants Landschap stapte met 'lood in de schoenen' naar twee Udense wijkkraden. Het voorstel was de herinrichting van een terrein achter die wijk wat natuurlijker te maken dan in de strikte plannen van rijkswaterstaat was voorzien. De nabije rondweg wordt opgeheven en iets verderop komt een nieuw stuk van de A50. En zie, men vond onverwacht in de buurten een gewillig oor voor de multifunctionele inrichting van het terrein. Wat het Brabants Landschap in de twee wijken wild bereiken, was een park met hogere ecologische waarden. De bewoners wilden vooral minder geluidsoverlast, uitloopmogelijkheden voor de honden en recreatiemogelijkheden. De plannen, zoals die onlangs aan de gemeente zijn gepresenteerd, komen aan al deze verlangens tegemoet. Er komen rietkragen en flauwe taluds, vogelbosjes en fruitbomen. Twee oude fietstunnels worden opgeheven en in één daarvan komt een vleermuizenkelder. De angst voor vleermuizen is weggenomen met een nachtelijke excursie, waaraan 55 mensen hebben deelgenomen. "Ik heb open kaart gespeeld en op een gelijkwaardig niveau

van duurzaamheid

met de mensen gepraat. Ze waren bijvoorbeeld bang voor muggenplagen als er meer watertjes komen. Ik heb gezegd dat muggen in pieken voor overlast kunnen zorgen en dat je daarom moet zorgen voor natuurlijke belagers." Dat was de sleutel tot succes: burgers beseffen nu dat je dichtbij natuur nodig hebt met meerdere functies.

Hoe krijg je duurzaamheid gedragen op wijkniveau?

Er is niks mis met de 'tupperware-methode'! Als je buurvrouw iets doet ben je eerder geneigd het ook te doen. Je moet een wijk(k)cultuur of een wijk(k)gevoel creëren, door ambassadeurs te rekruteren onder de bewoners. Het VMBO college in Bostel ligt midden tussen drie wijken, waarvan er één hard toe was aan vernieuwing. "Door de school multifunctioneel te maken en een facelift te geven dragen wij bij aan 'upgrading' van die wijken. We hebben, zoals je dat thuis doet als je gaat verbouwen, de burens op de koffie genodigd en verteld wat er staat te gebeuren voordat de plannen in kannen en kruiken waren." Op die eerste informatieavond waren zestig mensen aanwezig, daar kwam van alles naar boven en alle bezwaren zijn serieus genomen. Dat is ook duurzaam ondernemen. Iedereen is er nu trots op dat er gebruik kan worden gemaakt van de nieuwe school, een duurzaam gebouw, waar veel energie en water worden bespaard.

Bestuurlijke inbedding

Tijdens de aansluitende 'Brabantse Kring' van het provinciaal consulentenschap NME Brabant stond de vraag centraal hoe de van onderop geïnitieerde projecten politiek-bestuurlijk en strategisch verankerd kunnen worden in overheidsplannen en organisatiebeleid. Veel van de geopperde ideeën lijken zo voor de hand liggend, de werkelijkheid is taaiër. De directeur van Prisma-Brabant gaat op strategisch niveau provinciale partners bij elkaar brengen om dit beleidsmatiger aan te vatten. Het provinciaal consulentenschap NME heeft als ambassadeur van lokale bewonersinitiatieven op

'Professor Armstrong' geeft een lesje in samenwerking, want bij het oplaten van proefballonnen maken vele handen licht werk.

diverse plaatsen inmiddels aandacht gevraagd voor duurzaamheid en bewonersparticipatie, bijvoorbeeld tijdens een 'Leerzame Lunch', kortgeleden voor Prisma medewerkers.

Voor een uitgebreider verslag van deze bijeenkomst kunt u terecht bij het Ervaringsnetwerk Duurzaamheid in Praktijk in de Wijk, www.ervaringsnetwerk.nl, e-mail ervaringsnetwerk@sme.nl, secretariaat tel: 030 635 8900. Of het provinciaal consulentenschap NME:

telefoonnummer: 0411 614111, e-mail: cnmebrabant@ivn.nl. Bij het LCO, (tel. 038 4232112) www.opbouwwerk.nl is nog steeds het handboek Duurzaam Wijken voor Milieu verkrijgbaar.

In MO 180 (juni 2001) en MO 186 (feb. 2002) verschenen eerder artikelen over bovenbeschreven projecten.

<

Vrijwilligers bemiddelen met Digitale

De Digitale Vrijwilligers Vakaturebank is een door Onderzoeksburo DiSK ontwikkeld instrument waarmee mensen op een eenvoudige manier naar allerlei vormen van vrijwilligerswerk kunnen worden bemiddeld. Daarnaast kunnen vrijwilligers zich aanbieden voor vrijwilligerswerk en kan men er informatie opzoeken over allerlei aspecten van vrijwilligerswerk.

De Digitale Vrijwilligers Vakaturebank (DVVB) is ontwikkeld voor lokale en regionale vrijwilligerscentra of vrijwilligersteunpunten. Het is een instrument om alle gegevens over organisaties, vacatures, vrijwilligers, cursussen, documentatie en dergelijke te presenteren en te beheren. Zo kan gericht worden gekeken welke vacatures er zijn en welke vrijwilligers zich aanbieden voor bepaalde werkzaamheden. Het programma is bestemd voor twee doelgroepen. Vragers en aanbieders van vrijwilligerswerk aan de ene kant en medewerkers van steunpunten en dergelijke aan de andere kant. In dit artikel wordt een beeld geschetst over de ontwikkeling, mogelijkheden en toepassing van de Digitale Vrijwilligers Vakaturebank.

Activering door vrijwilligerswerk
In 2001 is door vijf gemeenten in de Brabantse Kempen gezamenlijk gebruik gemaakt van de Stimuleringsregeling voor sociale activering. Het doel van de regeling was het bevorderen van de maatschappelijke participatie en het doorbreken van sociaal isolement van mensen die (langdurig) werkloos zijn. De gemeenten hebben gezamenlijk beleid ontwikkeld met als doel mensen die buiten het arbeidsproces staan, perspectief te bieden op een zinvolle dagbesteding. Dit kon mogelijk worden gemaakt door het bevorderen van vrijwilligerswerk. In de vijf Brabantse gemeenten was echter geen vrijwilligerscentrale met een vacaturebank actief. Toch wilden de gemeenten werk

maken van het vrijwilligerswerk. Er moest dus een vorm gevonden worden die eenvoudig in te voeren was in de gemeenten. Een belangrijk aspect daarbij was de onderlinge samenwerking tussen de gemeenten en de efficiëntie van de werkwijze. Het zou te kostbaar zijn om per gemeente een zelfstandig functionerende vrijwilligerscentrale op te richten. Vanuit het oogpunt van kostenbeheersing en maximale effectiviteit is tijdens de Stimuleringsregeling sociale activering door Onderzoeksburo DiSK de Digitale Vrijwilligers Vakaturebank ontwikkeld. De gedachte achter de ontwikkeling van het programma was dat de overhead, organisatie- en huisvestingslasten tot een minimum gereduceerd konden worden door bestanden met elkaar te koppelen. Op die manier kon met beperkte middelen toch een laagdrempelige en goed toegankelijke voorziening voor vragers en aanbieders op het terrein van vrijwilligerswerk worden gecreëerd.

Onmisbare schakel
In de Digitale Vrijwilligers Vakaturebank (kortweg DVVB) zijn alle gegevens opgeslagen van de in de gemeente geïnventariseerde potentiële aanbieders van vrijwilligerswerk, stages en werkervaringsplekken en gesubsidieerde werkzaamheden. De DVVB biedt de consultants van sociale diensten of reïntegratiebureaus een goede mogelijkheid tot het matchen van cliënten met vrijwilligersplaatsen in de gemeenten. De DVVB is daarmee een onmisbare schakel in het netwerk en in een structureel samenwerkingsverband waarbinnen de gemeenten uitkeringsgerechtigden systematisch een vrijwilligersplaats, arbeidsplaats of een andere mogelijkheid kunnen bieden teneinde uit hun sociale isolement te komen. Het grote voordeel van de Digitale Vrijwilligers Vakaturebank is dat deze eenvoudig op één centrale plek in de gemeente -of in de regio- kan worden beheerd, terwijl het programma op internet en een onbeperkt aantal pc's, informatiezulen en computernetwerken kan worden geïnstalleerd. Bovendien -en dat maakt het allemaal nog interessanter- kan het programma, als meer gemeenten er gebruik van maken en samenwerken op het terrein van vrijwilli-

gerswerk, op meer plekken worden beheerd en kunnen alle gegevens overal worden geraadpleegd.

Compact en handzaam in gebruik
De Digitale Vrijwilligers Vakaturebank heeft drie hoofdfuncties:

- Een overzicht van vacatures en vrijwilligersplaatsen;
- In dit bestand zijn alle actuele en permanente vacatures voor vrijwilligers opgenomen. Voor iedere vacature is ruimte opgenomen over de organisatie die de vacature aanbiedt. Het programma kan vacatures selecteren op interesse, plaats, tijd van de dag en voorkeur voor type vrijwilliger (geslacht, leeftijd, ervaring, zelfstandigheid, et cetera).
- De mogelijkheid voor vrijwilligers om hun diensten aan te bieden

In dit bestand kunnen mensen zich aanbieden voor vrijwilligersklussen voor uiteenlopende zaken. Al naar gelang van de situatie kunnen persoonlijke gegevens van de betrokken vrijwilligers genoemd worden of kan men contact opnemen met een bemiddelaar van bijvoorbeeld de vrijwilligerscentrale of sociale dienst.

- Een informatieplatform voor alle mogelijke informatie voor vrijwilligers en vrijwilligerswerk.

Veel vrijwilligers en organisaties hebben, op vaak niet voorziende momenten, behoefte aan specifieke informatie over vrijwilligerswerk. Het kan dan gaan over verzekeringen, de mogelijkheid tot cursussen en trainingen, begeleiding, contracten, voorwaarden, regels, tips, suggesties en wellicht nog veel meer. Dit bestand biedt de mogelijkheid zeer uiteenlopende informatie te vergaren en allerlei informatiebronnen te raadplegen. Het programma is klein en compact en werkt door zijn eenvoud razendsnel. Databestanden kunnen gemakkelijk via internet of e-mail naar alle gebruikers worden gezonden. De Digitale Vrijwilligers Vakaturebank is eenvoudig te gebruiken door jong en oud. Ook het beheer van het programma is gebruiksvriendelijk van opzet. In het beheerprogramma kan op eenvoudige wijze door de programmabeheerder alle informatie in het bestand worden geplaatst en bijgewerkt. In principe kan een onbeperkt aantal vacatures, vrijwilligers en infor-

Digitale Vrijwilligers VakatureBank. Woudenberg/Leusden

	OPENSTAANDE VACATURES	NAAM ORGANISATIE
<p>vacatures</p> <p>werkgebieden:</p> <p>Sport, spel en ontspanning Jeugd- en jongerenactiviteiten Begeliden van recreatieve activiteiten Ouderen-, zieken en gehandicaptenzorg Welfare, zonnebloem, ziekenbezoek e.d. Gastvrouw/-heer in ontmoetingscentrum</p> <p>vacaturen:</p> <p>plaats:</p> <p>Amersfoort Bunnik Doorn Heepen Hilversum</p> <p>m/v: ☐ leeftijd: ☐</p> <p>manier van werken:</p> <p>gewenste werktijden</p> <p>☐ ochtend ☐ avond ☐ middag ☐ weekend</p> <p>werken onder schooltijd:</p> <p>werken in schoolvacaties:</p> <p>flexibele- of eigentijd:</p> <p>zoeken op trefwoorden:</p> <p>veld:</p> <p>terug print zoek reset</p>	<p>Lid Werkgroep Mobiliteit van CML (Comite Milieuzorg Leusden) (0038) gastheer/gastvrouw (0040) Tuinman (0041) Cursusdocent (0042) Bestuurslid activiteiten (0043) Medewerker Speel-othek (0044) Promotor bio-catering (0045) Vrijwilliger bij de Dierenambulance (0046) Vrijwillig brandweer personeel (0047) Verzorgen van verjaardagspartijtjes (0048) Wandelen met bewoners (0050)</p> <p>Koffiebarvrijwilliger (0051)</p> <p>Ontbijtproject (0052) Koffiedrinken (0053) Gastvrouw/-heer (0054)</p> <p>FUNCTIE TOELICHTING:</p> <p>Koffiebarvrijwilliger (0051)</p> <p>doel</p> <p>Het uitschenken van diverse dranken in de recreatiezaal, ook tijdens evenementen.</p> <p>werkzaamheden</p> <p>Het uitschenken van diverse dranken, het verkopen van kleine versnaperingen, het bedienen van de kassa, het netjes houden van de koffiebar.</p> <p>contactpersoon</p> <p>Naam: Annetiekke Cilicacus Telefoonnr: 0343-414541 E-mail: acilicacus@hzdoom.nl extra functie informatie</p>	<p>Comite Milieuzorg Leusden 'de Til' Abrona Stichting Latent Talent Nationale Vereniging de Zonnebloem Stichting Speel-othek Hamerije Tik Comite Milieuzorg Leusden St. Dierenambulance Woudenberg en Brandweer Leusden Kinderboerderij de Vosheuvel Het Zonnehuis Doorn</p> <p>Het Zonnehuis Doorn</p> <p>Het Zonnehuis Doorn Het Zonnehuis Doorn Het Zonnehuis Doorn</p> <p>ORGANISATIE:</p> <p>Het Zonnehuis Doorn Annetiekke Cilicacus Functie: coördinator vrijwilligerswerk Bergweg 2, Doorn 3940 AD Doorn 0343-414541 info@hetzonnehuisdoorn.nl www.hetzonnehuisdoorn.nl extra organisatie informatie</p>

matiebronnen in de vacaturebank worden opgenomen. Het is mogelijk om verschillende mailinglijsten, affiches, informatiebladen en overzichten van actuele vacatures te maken. Voor rapportage en jaarverslagen kunnen zeer uiteenlopende rapporten worden opgemaakt.

De gemeenten die gebruik maakten van de Stimuleringsregeling sociale activering hebben het programma met enthousiasme ontvangen. Voor de gemeente bleek dat de gegevens van meer gemeenten te koppelen waren, waardoor vrijwilligers ook over de gemeentegrenzen heen activiteiten kunnen ontplooiën.

Beheer

Een voorwaarde is echter wel dat het programma op adequate wijze wordt beheerd. Dit beheer kan worden ondergebracht bij een welzijnsinstelling, een lokale of regionale vrijwilligerscentrale, maar ook bij het CWI of een zorgloket. Het programma bevat een aantal handige tools om het beheer en het

gebruik van het programma zo simpel mogelijk te maken. Het beheer eist daarom geen specifieke kennis van automatisering, maar het is wel van belang dat de beheerder kennis heeft van het werkveld waarvoor het programma bedoeld is, en inzicht heeft in de mogelijkheden van het programma. Het invoeren van gewijzigde of nieuwe gegevens kan in principe worden uitgevoerd door een geoefende administratieve medewerker. Voor zowel het inhoudelijk beheer als voor de invoering van gegevens wordt standaard zestien uur ondersteuning en training bijgeleverd door Onderzoeksburo DiSK. Op deze manier wil men ervoor zorgen dat het programma in het werkproces van de organisatie wordt geïmplementeerd. Ook kunnen medewerkers van Onderzoeksburo DiSK zorgen voor de installatie van de Digitale Vrijwilligers Vakaturebank op het netwerk van de opdrachtgever. Gelijktijdig met de installatie krijgt de systeembeheerder een korte uitleg over de opzet van het programma, de

Digitale Sociale Kaart

Naast de Digitale Vrijwilligers Vakaturebank ontwikkelt DiSK de Digitale Sociale Kaart.

Deze Sociale Kaart bevat uitgebreide informatie van alle activiteiten van allerlei instellingen, compacte informatie van de organisatie, een aanbod van lokale, regionale en landelijke organisaties, uitgebreide matching op vraag en aanbod, en de mogelijkheid voor gebruik op internet. Het concept van deze Sociale Kaart gaat uit van een 'activiteit' of 'product' georiënteerde digitale databank. Met het zoekstelsel kan iedere gebruiker snel en gericht zoeken in een uitgebreid bestand van gegevens en het aanbod van en tussen verschillende organisaties met elkaar vergelijken. In combinatie met een matching- of intake-module kan voor specifieke personen snel en gericht gezocht worden naar het best passende aanbod.

gebruikte onderdelen, de plaats van de bestanden en dergelijke. Ook wordt een handleiding meegeleverd. De Digitale Vrijwilligers Vakaturebank draait probleemloos onder alle versies van het Windows besturingsprogramma.

Voor meer informatie over de Digitale Vrijwilligers Vakaturebank, over de mogelijkheden, kosten, service, onderhoud en gebruik kunnen belangstellenden contact opnemen met drs. J. Waalen, directeur van Onderzoeksburo DiSK, Straten 13-B, 5688 NJ Oirschot, telefoon 06-22997741. Op verzoek kan Onderzoeksburo DiSK een presentatie verzorgen. Uitgebreide informatie is te vinden op de website www.dvvb.nl <

Vrijwilligers Registratie Systeem

DiSK werkt aan het ontwikkelen van een Vrijwilligers Registratie Systeem. Dit systeem is vooral gericht op grote welzijnsorganisaties. Het registreert de gegevens van vrijwilligers binnen de organisatie, zoals hun capaciteiten, interesses, wensen en activiteiten. Zo kan bijvoorbeeld een item worden opgenomen over behoefte of belangstelling voor deskundigheidsbevordering. Vervolgens kan worden bekeken hoeveel mensen voor een bepaald onderwerp belangstelling hebben. Op dit moment is DiSK in onderhandeling met een welzijnsorganisatie in Eindhoven om voor hen het Vrijwilligers Registratie Systeem te combineren met de Digitale Vrijwilligers Vacaturebank.

Opbouwwerk tussen emancipatie en beheersing

"Iedere opbouwwerker kent het belang van aansprekende begrippen: ze hebben een mobiliserende werking, ze zetten zoden aan de dijk. Sociale Vernieuwing, Opzoomeren, Bouwen voor de Buurt, Levenslang leren, Buurtvaders, het zijn stuk voor stuk begrippen die iets in beweging hebben gezet. Het positief verwoorden van mogelijke oplossingen voor moeilijke problemen is een belangrijk kenmerk van de professionele opbouwwerker. Deze vaardigheid nu, hebben we de afgelopen jaren niet alleen ingezet ten behoeve van anderen, maar ook voor het opbouwwerk zelf."

Na de peptalk is het nu tijd voor serieus onderzoek naar de sterke en zwakke kanten van het werk.

"De voorliggende studie van Rudy van den Hoven doet dit op voorbeeldige manier. Hij onderzoekt een tweetal Nederlandse opbouwwerkpraktijken (uit Deventer en Rotterdam) en vergelijkt deze met het opbouwwerk in twee Portugese gemeenten."

Aldus Jan Willem Duyvendak in het voorwoord bij de populaire editie van het proefschrift van Rudy van den Hoven: *Opbouwwerk tussen emancipatie en beheersing. Een vergelijkende studie naar*

praktijken van opbouwwerk in Nederland en Portugal.

Duyvendak trekt de conclusie dat we met de beschikbaarheid van dit boek de peptalk definitief voorbij zijn: het boek verschaft argumenten op basis van gedegen onderzoek waarmee het opbouwwerk overal op positieve wijze onder de aandacht kan worden gebracht. Niet in de laatste plaats in de politiek!

Opbouwwerk tussen emancipatie en beheersing. Een vergelijkende studie naar praktijken van opbouwwerk in Nederland en Portugal.

Auteur: Rudy van den Hoven.
Nr. 17 uit de Reeks Opbouwteksten van de Dr Gradus Hendriksstichting.
Den Haag 2002.
ISBN 90-72846-19-2. Prijs €30,- (excl. Portokosten)
Bestel nu:
bestel@opbouwwerk.nl
of per fax: 070-3809973.

<

Met *Stad en Land* bleef MO/Samenlevingsopbouw een rubriek waarin de lezer geïnformeerd wordt over samenlevingsopbouw- en leefstijl- en woonvraagstukken uit met name de regionale en plaatselijke (dagblad)pers. Attenties voor deze rubriek zijn welkom stuur het betreffende (vragen)aanpak onder vermelding van de naam van het blad en de datum in aan de redactie van MO/Samenlevingsopbouw, Postbuis 81, 3519 EK Den Haag, of per het op de fax 070.386.9973.

Nijmegen

In iedere woonwijk 'huiskamer'

Elke woonwijk in Nijmegen moet openbare huiskamers krijgen in de strijd tegen eenzaamheid. De ruimtes kunnen dienen als uitvalsbasis voor cliënten van de RIBW (Regionale Instelling Beschermende Woonvormen), maar ook voor buitenstaanders met problemen. De RIBW is al begonnen met realisatie van dit plan. In de vrij te bezoeken huiskamers komt gelegenheid tot samen koken, televisie kijken, gezelschapsspelen of gewoon een praatje maken. Een eerste proef in Nijmegen-Oost blijkt een groot succes. De instelling wil het project uitbouwen via onder meer huisartsen die patiënten op de mogelijkheid van ontmoeting kunnen wijzen, zo schrijft **De Gelderlander** op 26 februari.

Al jaren is de trend om psychiatrisch zieke mensen zo veel mogelijk buiten de muren van de ziekenhuizen op te vangen. Door begeleiding op afstand of in huis zelf, helpt de RIBW inmiddels 450 mensen bij het wonen, hun dagbesteding en hun sociale contacten. Hun huizen zijn lukraak verspreid door de woonwijken om de bewoners op zo natuurlijk mogelijke wijze te laten gedijen in de maatschappij. Hoewel deze 'open' aanpak volgens RIBW-directeur Thea Hafmans prima werkt, kan die nog worden bijgeschaafd: "Ook al wonen onze cliënten in gewone wijken, dan nog blijft de buitenwereld voor hen vaak een beetje eng. Contacten blijven beperkt tot die met de hulpverleners. Ze leiden een te geïsoleerd bestaan."

Wethouder Van Rumund (zorg) is enthousiast: "Het initiatief sluit aan bij de beweging van verzorgingshuizen om de dienstverlening naar de buurt open te breken."

Naaldwijk

Marokkaanse buurtvaders werken preventief
Marokkaanse buurtvaders maken sinds begin maart 'preventierondes' door Naaldwijk. Ze zijn amper overlast gevende jeugd tegengekomen. De Stichting Buurtpreventie Cruysbrouck denkt dat dat mede komt door de buurtvaders. De Marokkaanse ouders zijn nu een paar

weken bezig zonder dat er zich noemenswaardige incidenten hebben voorgedaan. Het zijn vooral kleine dingen die ze hebben meegemaakt, niks rellerigs. Er lijkt een preventieve werking uit te gaan van de buurtvaders, schrijft de **Rijn en Gouwe** op 29 maart. "Wij kennen zo'n beetje alle Marokkaanse jongens in het dorp," vertellen buurtvaders Achmed Thaket (59) en Mimoo Belhaddad (48). "Ze hebben bij kleine incidenten met ons kennis gemaakt. Vroeger stonden hier altijd grote groepen jongeren die voor veel mensen bedreigend overkwamen. Dat is nu verleden tijd." Belhaddad benadrukt er niet op uit te zijn uitsluitend Marokkaanse jongeren te weerhouden overlast te veroorzaken. "We zijn hier voor iedereen. Ook anderen kunnen vervelend rondhangen en voor irritaties zorgen. We willen dat de mensen in het dorp zich weer veilig voelen." Secretaris Inge Dijkhuizen van Buurtpreventie Cruysbrouck meldt dat het toeval is dat van de etnische minderheden uitsluitend Marokkanen fungeren als buurtvaders. "Dat komt omdat de Stichting Buitenlandse Landgenoten toevallig is gevestigd in een Marokkaanse moskee. We willen graag dat ook anderen zich in het project integreren en meelopen." Ook zij zegt dat haar organisatie er niet is omdat er dramatische incidenten waren in Naaldwijk. "Het dorpse karakter is hier nog wel. Het is gelukkig niet zo als in Rotterdam. Door rond te lopen in deze speciale rode trui heb je een oog- en oorfunctie. En dat blijkt gunstig te werken."

Oosterhout

Donkenbuurt trekt eigen wijk uit slop
De Oosterhoutse Donkenbuurt is het zat. De inwoners willen niet langer lijdzzaam toezien hoe hun wijk steeds slonziger wordt. Dus hebben ze besloten: we pakken het zelf wel aan. Een nieuw buurtcomité. 'De zes Donken', gaat alles op alles zetten om de wijk socialer en leefbaarder te maken. Als eerste stond eind maart een actie gepland om het groen te verzorgen en de rommel op straat op te vegen. Want, zo zegt L. van Zundert van De zes Donken in **BN de Stem**

van 8 maart: "Verpaupering start met een buurt die er onverzorgd uitziet." Dat trekt nog wel eens mensen aan die overlast bezorgen. Denk aan de hangjongeren, van wie de Donkenbuurt veel last heeft. "En er blijft veel troep achter," weet Van Zundert. De jeugd is aangesproken op het gedrag. Maar dat heeft nauwelijks effect gehad. "Jongeren verwijten anderen weer dat op het trapveldje dat eigenlijk voor hen is bedoeld hondenpoep ligt. Ze hebben gelijk." Positief, dat is het uitgangspunt van De zes Donken. "Samen met de buurt de wijk weer leefbaarder maken. Niet alleen met de bewoners, maar ook met de jongeren, met Mentis, wooncorporatie Cires, de gemeente en met de politie," zegt Van Zundert. Als eerste stap wordt daarom de grote schoonmaakactie gehouden. "We gaan er met z'n allen aan werken dat de Donkenbuurt weer een rustige, leuke woonwijk wordt."

Wijk en Aalburg

Het is nu al gezellig in The Future!

De jongerenwerker noemt het 'een middel'. Want al klussend heeft de jeugd in Aalburg het nu al elke vrijdagavond gezellig met elkaar in het vernieuwde jongeren centrum The Future. Het jongeren centrum is nog lang niet open, maar lijkt nu al in een behoefte te voorzien. Zeker tien tot vijftien jongeren komen op vrijdagavond bijeen om er te klussen. "En het worden er steeds meer," zegt Jef Verbeek (14) in het **Brabants Dagblad** van 4 april. Samen met Jorrit Groenenberg (15) helpt hij met het voorstrijken van de vloer. En ze zijn er elke vrijdagavond: "Hartstikke gezellig." Soms raken de jongens - meisjes laten zich (nog) niet zien - op vrijdagavond hevig met elkaar aan de praat. "Dan gebeurt het dat we niks gedaan hebben, en we de boel weer ongebruikt opruimen", lacht jongerenwerker Bert Vos. "We konden nergens heen," legt Jef uit. "Als het regende gingen we naar de sportzaal maar daar werden we dan weer weggestuurd. En als we daar buiten gingen skaten, werden onze spullen afgepakt. Voor Vos is het klussen een middel om het doel te

bereiken: een 'hangplek' creëren voor de 12- tot 16-jarigen.

De gemeente Wijk en Aalburg wil ondertussen een multifunctioneel Jongeren centrum creëren in het dorp. Maar de jongeren lopen niet warm voor de enquête die de gemeente daarover wil houden, zo blijkt uit het **Brabants Dagblad van 17 maart** (Peiling jongeren centrum leeft niet). Slechts enkele jongens en meisjes hebben hun wensen en ideeën over een nieuw jongeren centrum kenbaar gemaakt.

Nijmegen

Jongeren op de bres voor meer tolerantie

Een groep Nijmeegse jongeren wil jongeren van diverse afkomst bijeenbrengen. Het is nog niet de echte naam, vinden ze zelf, 'multicultureel jongerenplatform'. Naar een alternatief wordt daarom nog gezocht, maar de huidige aanduiding geeft wel aan waar een groep Nijmeegse jongeren zich mee bezig houdt: het samenbrengen van jongeren van verschillende culturen. En dan vooral de wat oudere, die tussen 16 en 25 jaar. Al zorgt welzijnsorganisatie Tandem voor advies en ondersteuning, het is nu eens niet de jongerenwerker die de toon zet. Nee, de groep daagt leeftijdgenoten uit zelf met ideeën te komen. "Bij wat je zelf doet, ben je honderd procent betrokken," zeggen ze in de

Gelderlander van 3 maart.

Zes mensen zitten in de initiatiefgroep die activiteiten op wil zetten. Samen vertegenwoordigen ze vijf culturen, iemand van de Turkse gemeenschap kan er nog bij. Liefst een meisje, want die zijn nu nog in de minderheid. "Turkse jongeren vormen de grootste allochtone groep in Nijmegen, maar ze zijn lastig te bereiken," zegt Bart Rensink (22). De groep wil werken met werkgroepjes. "Om na te denken over hoe je andere jongeren kunt bereiken die normaal nergens aan mee doen, hoe je invloed uit kunt oefenen op jongerenbeleid. Maar groepjes voor dans of voetbal of voor een plekje in de buurt om te zitten, kunnen ook."

Utrecht

Bewoners keren flatwijken de rug toe

Uit de naoorlogse flatwijken Kanaleneiland en Overvecht in Utrecht verhuizen meer bewoners naar de Vinexwijk Leidsche Rijn dan uit andere delen van de stad. Volgens Utrechtse hoogleraar demografie P. Hooimeijer is de 'vervalsiraal' in deze wijken niet gestopt, integendeel. "In Overvecht groeit juist de concentratie kansarmen door de bouw van Leidsche Rijn." Ondertussen

wijzen gemeente en woningcorporaties naar elkaar als het gaat om de traagheid bij oplossing van het probleem. Wie uit Overvecht vertrokken is wil niet meer terug; de achterblijvers zijn somber, aldus het **Utrechts Nieuwsblad van 29 maart**.

De gemeente wil weliswaar voorkomen dat draagkrachtige bewoners uit de wijk vertrekken, maar de geplande grootschalige sloop en nieuwbouw in deze wijken laat nog even op zich wachten. "De gemeente is sterk afwachtend," aldus Hooimeijer. "Dat draagt bij aan een witte vlucht: mensen die het zich kunnen veroorloven trekken weg naar een betere omgeving." Volgens Hooimeijer kunnen gemeenten een signaal afgeven dat ze werkelijk iets gaan doen door alvast op een klein gedeelte in de wijk te beginnen met bouwen. Wat volgens de gemeente op kleine schaal inderdaad al gebeurt: Volgens de woningcorporatie is het onvermijdelijk dat een proces van plannen maken, slopen en nieuw bouwen enkele jaren duurt. "Wij kunnen als corporatie niet een hele buurt redden.

Bewoner Peter Copier ziet het ondertussen somber in. Twee van zijn burens gaan -na vorig jaar Overvecht- verhuizen. Omdat ze 's avonds niet meer de straat op durven, en vanwege de vernielingen. "Het is heel slecht dat juist deze mensen vertrekken."

Enschede

Buurtwerker kan als Idols-organisator aan de slag via het ROC

Een buurtwerker die meer kan dan alleen omgaan met moeilijke jongeren. Een hulpverlener die ook weet hoe je een film moet maken, of een Idols-competitie moet organiseren. Een nieuwe mbo-opleiding bij het ROC Oost-Nederland moet ervoor zorgen, aldus de **Twentse Courant Tubantia van 10 maart**. Binnen het sociaal-cultureel werk bestaat steeds meer vraag naar creatieve duizendpoten, weet woordvoerder

F. Boswinkel van het ROC. Nu worden vaak mensen van buiten ingehuurd om iets creatiefs met jongeren te doen. "Ze zijn misschien wel goed op hun gebied, maar hebben nauwelijks ervaring met het werken met moeilijke groepen. Dat zie je bijvoorbeeld in het buurt- en clubhuiswerk.

Tegelijkertijd constateren we dat studenten van de opleiding Sociaal Cultureel Werk ook graag iets creatiefs willen doen." Het ROC Oost-Nederland begint in september in Enschede met de nieuwe, vierjarige subopleiding ART, onderdeel van de gewone opleiding Sociaal Cultureel Werk.

Studenten krijgen lessen in onder meer muziek, drama, handvaardigheid en het bedienen van licht en geluid. Eerst ligt het accent op hun eigen artistieke ontwikkeling, later wordt meer aandacht besteed aan het organiseren van activiteiten.

Het andere ROC, Twente Plus in Almelo, komt met een vergelijkbare opleiding Kunst en Cultuur. Deze leidt op tot zelfstandig operende organisator van culturele projecten, of is een springplank voor een vervolgstudie aan AKI of toneelacademie.

Breda

Pitstop houdt kattenkwaad van de straat

Waar jongeren in de meeste wijken en dorpen van Breda klagen dat er voor hen niets te doen is en jeugdoverlast een schijnbaar onoplosbaar probleem is, hebben ze er in Princeshage iets op gevonden. De Pitstop, een particuliere ontmoetingsplaats boordevol activiteiten, gerund door vrijwilligers, aldus **BN De Stem van 4 maart**. Schaken, darten, poolen, computers, muziek draaien of gewoon colaatje drinken, zolang je je gedraagt kun je in de Pitstop alle kanten op. "Er komen hier gemiddeld zo'n 25 tot 35 jongeren per avond. Dat gaat heel goed. De jongeren weten waar ze hier aan toe zijn. De regels zijn voor iedereen duidelijk," zegt secretaris Rinus Labeë van de Pitstop. Labeë is een van de elf vrijwilligers die het jeugdhonk draaiende houden. Dat, en het feit dat de Pitstop niet wordt gerund door Vertizontaal, maakt dit jeugdhonk tot een voor Breda uniek initiatief. Want waar andere jeugdhonken slechts een avond of twee per week zijn geopend omdat er te weinig geld is voor jongerenwerkers, is de Pitstop vier avonden open. Dankzij de vrijwilligers. Labeë vindt het belangrijk om de jeugd in zijn dorp van de straat te houden. Hij is ervan overtuigd dat de Pitstop overlast van hangjongeren terugdringt. "We houden het kattenkwaad van de straat. En de jeugd doet hier sociale contacten op." Maar de Pitstop is niet alleen een ontmoetingsplek. Vrijwilligers van de Pabo geven er huiswerkbegeleiding, er worden voetbaltoernooien georganiseerd, er is voor de meiden een streetdancegroep en er wordt weerbaarheidstraining gehouden. De doelgroep bestaat uit jongens en meiden van twaalf tot achttien jaar.

Eindhoven

Buurt fleurit zelf Kerstroosplein op

Nog deze maand wordt het Kerstroosplein in Eindhoven opgeknapt. De gemeente stelt

zaai- en plantgoed beschikbaar en begint de komende weken met het eerste herstel. Zondag 27 april zetten de bewoners zelf de schop in de grond, aldus het **Eindhovens Dagblad van 4 april**.

De bewoners van het leefbaarheidsteam Kerstroosplein zijn het levende bewijs dat er goed te werken valt met de gemeente. Voorwaarde is wel een groot vertrouwen en een lange adem. En werken aan verschillende fronten. De aanwezige wethouder is enthousiast: "Dit is uniek voor Eindhoven. Hier wordt duidelijk dat leefbaarheid een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van gemeente en bewoners. De zelfwerkzaamheid zorgt ook voor meer betrokkenheid, voor een gevoel 'dit is van ons en het moet netjes blijven'. Eigenlijk geven we het plein terug aan de mensen." Toch lijkt het er meer op dat de bewoners het de gemeente uit handen hebben getrokken, want in de onderhoudsplannen van dit en van volgend jaar, was het sterk verwaarloosde plein niet opgenomen. Maar de sfeer is goed en het onderling vertrouwen inmiddels groot.

Luykgestel

Hangjongeren bouwen eigen zitplek

Het is maar tweehonderd meter van de plek waar een groep jongeren eerst rondhing, maar het moet een wereld van verschil gaan betekenen voor de buurtbewoners. Een groep Bergeijkse en Luykgestelse jongeren opende gisteren de nieuwe Jongeren Ontmoetings Plek (JOP) in Luykgestel. Twee bankjes, een tafel, twee prullenbakken en een groenstrook waar het groen nog moet komen. Ook komt er nog een heg om het terrein, met een slagboom bij de entree, zo schrijft het **Eindhovens Dagblad op 28 maart**. De jongeren hebben ook vooruit gedacht. "Ze willen graag een stukje kunstgras erbij", vertelt een aanwezige ambtenaar. "Onder die bankjes wordt het anders veel te snel modderig." De sfeer onder de jongeren, die dachten alleen even de bankjes mee te gaan inrichten is uitgelaten. De aanwezigheid van de politie, de pers en wat toeschouwers maakt ze lacherig. "Het is een soort experiment", zegt de burgemeester. "Jongeren zoeken elkaar nu eenmaal op. We hebben goede berichten gehoord van deze groep, dus is het nu tijd de handen uit de mouwen te steken en de bankjes in elkaar te zetten." Hij trekt zijn colbert uit om samen met de jongeren de banken en tafel in elkaar te zetten. In no time staat de JOP. Gebroederlijk zitten jongeren, politie en burgemeester bij elkaar op de net bevestig-

de balken. "Zo, nu zijn we zitjongeren!" klinkt het eensgezind.

Lettele

Samen eten in Lettele groot succes

Ruim een jaar geleden nam Tonny IJsseldijk uit Lettele het initiatief voor een niet alledaagse project: eenmaal per maand samen met andere dorpsbewoners de maaltijd gebruiken. Door haar bezoekwerk voor de Zonnebloem merkte zij dat er aan deze vorm van ontmoeting grote behoefte was. "Veel ouderen missen de gezelligheid van vroeger, toen ze nog met hun gezin aan tafel zaten," verklaart IJsseldijk haar initiatief in de **Apeldoornse Courant van 28 februari**. De Katholieke Bond voor Ouderen en de vrouwenorganisatie Zij Actief namen -na een afwachtende houding- het idee postief op. IJsseldijk vond twee enthousiaste medestanders en besloot na goed overleg met het stichtingsbestuur van De Spil en de voetbalvereniging Lettele een eerste proefmaaltijd te organiseren in de kantine van De Spil. Nu, één jaar later en zes bijeenkomsten verder, blijkt het project een doorslaand succes. "Het succes heeft ons verrast. Uit de reacties dat het de deelnemers niet in de eerste plaats om de maaltijd gaat, maar vooral om het samenzijn. Dat daarbij jong en oud aan tafel zitten, is goed voor de onderlinge contacten."

Amsterdam

Hotelkamer boeken via daklozenwebsite

Via de website www.dakloos.nl regel je niet alleen je eigen overnachting maar zorg je er tegelijkertijd voor dat een dakloze een warm bed heeft. Op deze website kunnen bezoekers hotelkamers reserveren. Van elke boeking gaat drie procent naar twee stichtingen die zich inzetten voor daklozen, aldus **De Telegraaf op 1 april**. De website is volledig in het beheer van daklozen. Het geld van de boekingen gaat naar stichting Z, van daklozenkrant Z-magazine, en stichting Belangenbehartiging Amsterdamse Dak- en Thuislozen (BADT). Beschermheer en oud-burgemeester van de hoofdstad, E. van Thijn, is blij met het initiatief. "Het is zo tegenstrijdig dat sommigen makkelijk kunnen betalen voor een hotelkamer, terwijl anderen geen dak boven hun hoofd hebben." Volgens initiatiefnemer A. Behrens komt het percentage van 3 procent per geboekte hotelnacht overeen met de overnachtingskosten van een dakloze in de nachtopvang, met ontbijt en een kop thee."

Goes

Clientenraad wil minima aan computer helpen

Voor Goese gezinnen met een minimuminkomen moet het ook mogelijk zijn gebruik te maken van het internet. Daarom heeft de Clientenraad het gemeentebestuur Goes gevraagd om computers met een internetverbinding ter beschikking te stellen. De Clientenraad wil zo voorkomen dat kinderen in de leeftijd van twaalf tot en met zeventien jaar op school een achterstand oplopen; aldus de **Provinciale Zeeuwse Courant van 17 maart**. Tegenwoordig wordt van jongeren in het voorgezet onderwijs verwacht dat zij hun werkstukken thuis op de computer maken. Voor de kinderen uit armere milieus is dit meestal onmogelijk, omdat er thuis geen geld is om een computer aan te schaffen.

Enschede

Buurtproject onbekend

Het project 'Buurt aan Zet' bereikt in de oostelijke stadsdelen van Enschede onvoldoende mensen. De gelikte folders die het project onder de aandacht van de bevolking moeten brengen, sluiten niet aan op de beleving van de bewoners. Door het gebrek aan herkenning is er ook weinig interesse. Dat blijkt volgens de **Twentsche Courant Tubantia van 30 maart** uit een evaluatie van 'Buurt aan Zet'.

In het project kunnen bewoners zelf ideeën aandragen voor verbetering van hun leefomgeving. In Velde-Lindenhof kent 71 procent van de bewoners Buurt aan Zet, in De Bothoven/Transburg slechts 22 procent. De mensen die op de hoogte zijn dragen graag ideeën aan en een beperkte groep is bereid de handen uit de mouwen te steken, is de ervaring.

Voor Buurt aan Zet is een budget van bijna 1,6 miljoen euro beschikbaar. Het merendeel is inmiddels uitgegeven.

<

stimio

De schakel in uw

communicatieketen

Een ideaal communicatie-concept

De communicatie-keten telt vele schakels. U heeft ideeën nodig en teksten, vormgeving, drukwerk, een congres, een videofilm of een Internet-site om die ideeën werkelijkheid te laten worden. Daarbij schakelt u specialisten in, zoals vormgevers, tekstschrijvers, drukkers, communicatie-adviseurs enz.

Maak daarbij gebruik van een beproefd concept. Bij u om de hoek, bij wijze van spreken. Eén adres, waar u met al uw wensen en vragen rond communicatie terecht kunt. Of het nu gaat om advisering of uitvoering, om kleine of grote projecten, om één dienst of product of een combinatie van meerdere diensten en producten. Aan u de keuze:

- teksten/interviews voor folders, brochures, tijdschriften en videoproducties
- advisering & uitvoering interne en externe communicatie
- coaching van pr-medewerkers
- beleidsadvisering & -implementatie, informatievoorziening & monitoring
- organisatie van conferenties & congressen
- samenstelling & productie van videofilms
- vormgeving, dtp & drukwerk

Flexibiliteit, kwaliteit, snelheid en creativiteit

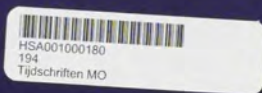
Stimio bewijst al 15 jaar een uitstekende partner te zijn als het gaat om flexibiliteit, kwaliteit, snelheid en creativiteit. Bovendien beschikken wij door onze duurzame relaties met opdrachtgevers in de non profit-sector over de nodige ervaring en deskundigheid op beleids-terreinen als welzijn, gezondheidszorg, arbeidsmarktbeleid, minderhedenbeleid en onderwijs. Wij werk(t)en voor o.a.: de ministeries van VWS, Binnenlandse Zaken en Onderwijs & Wetenschappen, Arbeidsvoorziening Nederland, het Landelijk Centrum Opbouwwerk, JMW, de FIOM, de NP/CF, de NOT, Nederlands Politieuseum, Compaq Nederland, SAP enz.

Geïnteresseerd in een vrijblijvende kennismaking?
Bel ons voor toezending van onze bureau-brochure
of voor het maken van een afspraak.

stimio

COMMUNICATIE PROJECTEN BV

communicatie- & beleidsadvisering
informatievoorziening & monitoring
tekstschrijven & journalistieke producties
management conferenties & symposia
audio-visuele producties
vormgeving & dtp
drukwerk

Den Bommel 2
4194 TZ Meteren
Tel 0345 - 569844
Fax 0345 - 569825
e-mail stimio@wxs.nl